

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek. Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt 2, Postfach 17

Letnik X.

Celovec, petek, 15. julij 1955

Štev. 28 (690)

Velesile nosijo odgovornost za usodo sveta

Živahne priprave za konferenco štirih velesil v Ženevi

V ponedeljek se prične v Ženevi meddržavni sestanek, ki ga lahko smatramo za enega najpomembnejših po zadnji vojni, saj se bodo tu sestali vladni šefi štirih velesil, da proučijo položaj v svetu in začrtajo smernice za nadaljnje reševanje mednarodnih vprašanj. Zato ni čuda, da so zadnje čase v teku ogromne priprave tako tehničnega značaja, kakor tudi z ozirom na obliko in vsebino razgovorov.

Posebno številne so s tem v zvezi izjave raznih državnikov, iz katerih je razviden tudi približni dnevni red razgovorov in postaja očito, da bo glavna točka vprašanje Nemčije. To izhaja tudi iz zadnje izjave sovjetskega ministrskega predsednika Bulganina, ki je poudaril, da Sovjetska zveza še nadalje stremi za zopetno združitvijo Nemčije in želi, da bi zavzelo to vprašanje na Ženevski konferenci prvo mesto. V ostalem je Bulganin izjavil, da je nemško vprašanje mogoče reševati le skupno s splošno-evropskimi vprašanji, kar naj bi se po mnenju Sovjetske zveze izvedlo postopoma z ostvaritvijo vso Evropo obsegajočega sistema kolektivne varnosti po vzoru Varšavskega sporazuma. Vsekakor pa bi se Sovjetska zveza zoperstavila vključitvi združene Nemčije v kateri koli blok.

Bulganinovo mnenje, da bi se splošno-evropskemu varnostnemu sistemu lahko

priključila tako Zapadna kakor tudi Vzhodna Nemčija, je na Zapadu izzvalo živahne komentarje in poudarjajo posebno v zapadnonemških krogih, da pomeni to nekakšno potrditev razdeljene Nemčije in je zato za Nemčijo tak varnostni sistem nesprijemljiv.

Načrte in predloge za Ženevo delajo seveda tudi na Zapadu in se bavijo Francozi predvsem z vprašanjem razorožitve. Po njihovem načrtu, ki ga nameravajo predložiti na sestanku »velikih štirih«, bi sredstva, katera bi prištedili vsled zmanjšane oboroževanja, dali na razpolago slabo razvitim deželam za boljši razvoj

njihovega gospodarstva. Vse tri zapadne sile skupaj pa bodo predložile Bulganinu poseben načrt o evropski varnosti, ki predvideva omejitve sovjetskih čet v vzhodnoevropskih in ameriških čet v zapadnoevropskih državah, nadalje združitve Nemčije na podlagi svobodnih volitev in ustanovitve demilitariziranega področja v Vzhodni Nemčiji ter končno odpravo sovražne propagande in drugih vzrokov »hladne vojne«.

Upati je, da se bodo štiri velesile na svojem sestanku zavedale velike odgovornosti, ki jo — kakor je izjavil Bulganin — nosijo pred narodi za usodo sveta.

Tudi francoski parlament potrdil avstrijsko državno pogodbo

Kot zadnja izmed petih držav-podpisnic avstrijske državne pogodbe je ta teden tudi Francija potrdila pogodbo, ko je francoski parlament po kratki razpravi soglasno sprejel zakon o ratifikaciji. S tem je ratifikacija toliko kot zaključena, ker ni pričakovati, da bi prišlo do kakšnih težav, ko bo to vprašanje obravnaval senat. Po sklenitvi zakona v parlamentu je namreč še potrebna odobritev senata in končno podpis predsednika republike, kar pa se bo verjetno brez posebnih ovir

zgodilo še tekom tega meseca, kakor je v parlamentu izjavil ministrski predsednik Faure.

Med kratko razpravo v parlamentu je govoril francoski zunanji minister Pinay, ki je poudaril pomen bodoče avstrijske vojašine ter izjavil, da je sklenitev avstrijske državne pogodbe važna že zato, ker bo Avstrija, ki so jo doslej obravnavali kot objekt, spet lahko igrala aktivno vlogo v Evropi, zaradi česar pomeni pogodba za Avstrijo črto pod najbolj mračno obdobje njene zgodovine. Govorec o avstrijski nevtralnosti, je Pinay dejal, da bo Avstrija kljub temu lahko postala članica Organizacije združenih narodov in da pričakuje, da bo v kratkem zaprosila za sprejem v Evropski svet.

Pri glasovanju o predloženem zakonu je bilo vseh 613 glasov oddanih za ratifikacijo, kar je nedvomno redek dogodek v francoskem parlamentu, zlasti še, ko gre za zunanje-politično vprašanje, pri kakršnih se navadno pojavljajo največja nasprotja med posameznimi strankami.

Izseljenci zavračajo odločitev, ki temelji na naziranju zapadnonemških oblasti

Zveza slovenskih izseljencev je v okviru svojih prizadevanj za doseg pravic, ki gredo izseljencem kot žrtvam nacističnega nasilja, napravila na ministrstvo za socialno skrbstvo na Dunaju ponovno vlogo, v kateri je ostro protestirala proti dosedanemu odklonilnemu stališču pristojnih uradov. Ko je opozorila na svoje številne tozadevne prošnje in zahteve, je izrecno poudarila, da izseljenci nikakor ne morejo priznati odločitve, ki temelji na stališču odnosno pravnem naziranju zapadnonemških oblasti.

Ravno borba za državno pogodbo — je rečeno v zadnji vlogi ZSI — in več kot nestvarni izpadi zapadnonemških vladnih krogov in večine zapadnonemškega tiska v zvezi z ureditvijo nemške imovine dokazujejo, kaj hočejo doseči zapadnonemške oblasti z zanikanjem priporniškega značaja taborišč, v katerih so bili priprti koroški Slovenci. S tako karakterizacijo taborišč naj bi bila avstrijski vladi onemogočena sleherna zahteva po odškodnini. Za zvezo slovenskih izseljencev je tem manj razumljivo, da se avstrijsko ministrstvo postavlja na stališče zapadnonemškega ministarstva in s klasiciziranimi tozadevnimi zahtevami, da se v tem vprašanju ne bo odločalo na podlagi poizvedb zapadnonemških oblasti, marveč na osnovi dokumentov, ki smo jih dali ministrstvu za socialno skrbstvo v zadostnem številu na razpolago.

Zastopniki 10 milijonov socialistov so se zbrali v Londonu

V torek se je v Londonu začel petdnevni kongres socialistične Internacionalne, v katero je trenutno vključenih okoli 10 milijonov članov iz približno 40 socialističnih strank odnosno dežel. Na kongresu se je zbralo 120 delegatov iz 30 držav, predseduje mu pa predsednik Morgan Philipps.

Posebej je Zveza slovenskih izseljencev opozorila na dejstvo, da je pri izseljencih veljalo takrat tako imenovano družinsko jamstvo in poudarila, da si za olikane ljudi vsekakor ni mogoče predstavljati bolj strogega zastraženja. Ponovno je prosila, da bi ministrstvo spremenilo svoje dosedanje stališče in priznalo izseljeništvu za pripor. Za primer, da bi ministrstvo še naprej vztrajalo pri svojem naziranju, pa izseljeniška zveza zahteva končno rešitev številnih prizivov posameznih izseljencev, da bi lahko nadaljevala borbo za pravico pri nadrejeni oblasti. Hkrati je podvzela tudi potrebne korake za doseg morebitne novelizacije zakona o oskrbi žrtev.

Kmetijski in gozdni delavci so izvolili svoje predstavnike

Prve volitve v novoustanovljeno zbornico kmetijskih in gozdnih delavcev so prinesle socialističnim kandidatom absolutno večino. Ob razmeroma dobri volilni udeležbi — volilo je nad tri četrtine vseh volilnih upravičencev — so dobili socialistični kandidati 5.684 glasov, t. j. 55,5 %, kandidati ÖVP-jevske liste 3.983 glasov, t. j. 38,9 %, kandidati VdU-jevske liste pa 578 glasov, t. j. 5,6 %. Občni zbor kot vrhovni organ zbornice kmetijskih in gozdnih delavcev bo sestavljen iz 16 socialističnih mandatarjev, ÖVP jih dobi 11, VdU pa enega.

Razen VdU-ja, o katerem je bilo že v naprej vidno, da se ne bo ovenčal s slavo, je nad izidom volitev tudi ÖVP zelo razočarana. Računajoč na gospodarsko odvisnost kmetijskih in gozdnih delavcev od veleposestnikov, pri katerih je zaposlena glavna volilna upravičenost, se ji ni niti sanjalo, da bo doživela tak poraz. Zadnje dni pred volitvami še zelo gostobesedna in bahava, se je Volkszeitung v svojem poročilu o rezultatih volitev omejila na skromnih devet vrstic čisto spodaj pod črto, uvodničar pa se je spustil v zagrenjeno filozofiranje o demokraciji, v

žongliranje s hipotetičnimi številkami ter v samotolajžno jadikovanje, da bi bili morda le bolj odrezali, če ... in ako ... bi šlo po njihovih željah. Vse stokanje in opravičevanje pa ne more zabrisati dejstva, da se kmetijski in gozdni delavci pač niso mogli ogreti za listo, ki ji je botrovala zemljiška gospoda, marveč so se odločili za kandidate, od katerih pričakujejo, da se bodo resno zavzeli zaboljšanje eksistenčnih pogojev delavskega življa v kmetijstvu in gozdarstvu.

V okrajih s slovenskim prebivalstvom je ÖVP-jevska lista še posebno slabo odrezala, čeprav je imela zaveznika v celovški Mohorjevi hiši, od koder so s slovenskimi letaki propagirali v aruhe grofovskih interesov. Prav v teh okrajih sta morala ÖVP in njen klerikalni slovenski privrsek vzeti na znanje zelo očitno in prepričljivo dejstvo, da tudi delavci v kmetijstvu in gozdarstvu vedo, da njihovo mesto ni ob strani veleposestniških in gosposkih krogov, ki se ne protivijo samo socialnemu napredku, marveč so na tem ozemlju hkrati opora šovinističnih teženj po narodnostnem zapostavljanju našega delovnega človeka.

Se vedno nesoglasja glede obrambnega zakona

Na torkovi seji se je ministrski svet bavil z osnutkom za novi obrambni zakon, s katerim bodo ustvarjene zakonite podlage za bodočo avstrijsko vojaščino in vojaška ter obrambna vprašanja sploh. Ker obstajajo glede tega nedvomno zelo važnega problema še neka nesoglasja med vladnima strankama, je ministrski svet poveril z dokončno izdelavo zakonskega osnutka poseben odbor, ki ga sestavljajo kancler ing. Raab, podkancler dr. Schärff, notranji minister Helmer in državni tajnik Graf.

Iz predloženega osnutka so razvidne nekatere podrobnosti o bodoči ureditvi vojašine, kakor na primer vojaška obveznost, ki se bo pričnela z 18. letom starosti, nadalje tako imenovani deželni obrambni odbor, ki bo skrbel za demokratična načela v vojski in ga bodo sestavljali kancler, podkancler, pristojni minister odnosno šef oddelka, vojaški zastopnik ter dva poslanci. Posebna komisija bo odločala, v koliko imajo posamezniki pravico, odkloniti vojaško službo in bo za tiste, ki iz verskih vzrokov ali po svoji vesti ne bi hoteli odnosno mogli služiti pod orožjem, določila službo brez orožja. Prav tako bo po novem zakonu za čas služenja vojaškega roka zajamčeno delovno mesto in preskrba obveznikove družine.

Nesoglasja pa obstajajo med drugim tudi glede tega, kako dolgo naj bi trajal vojaški rok; medtem ko zagovarja ÖVP 12-mesečno služenje, se socialisti zavzemajo samo za polletno vojaško službo, izgleda pa, da bo končno obveljala kompromisna rešitev, ki bo znašala verjetno devet mesecev. Popolnega sporazuma tudi še niso dosegli glede podrobnih vojaško-službenih predpisov, o uniformiranju, o oborožitvi ter o porazdelitvi posameznih vojaških enot.

Obrambni zakon nameravajo še v tej delovni dobi predložiti parlamentu, je pa seveda možno, da se bodo pojavile kakšne resnejše težave, ki bi mogle povzročiti kakšno zavlačitev. Poprej bodo tudi še razpravljali o rezultatih parlamentarne delegacije, ki je proučevala vojaška vprašanja v Švici. Sploh pa socialisti svarijo pred prenatrženim obravnavanjem vojaških zakonov.

Za skupno obrambo pridobitev partizanske borbe v Italiji

Prejšnji teden je italijansko sodišče v Čedadu začelo zaslišavati 57 bivših pripadnikov briško-beneške čete, ki so se na strani zaveznikov borili proti nacifašističnim okupatorjem svoje domovine. Uprizorjanje procesa proti antifašističnim bor-

cem označuje goriški list »Soča« kot pritisk proti naprednim ljudem in zavednim demokratom in kot zastraševalno dejanje proti slovenski narodnostni manjšini v Italiji.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza v Gorici je poslala voditelju neodvisnih socialistov Cucchiju, bivšemu predsedniku italijanske vlade in voditelju italijanskega odporiškega gibanja Parriju, pokrajinskim vodstvom Nennijeve in Saragatove socialistične ter komunistične stranke v Gorici in Vidmu ter slovenski krščansko-socialni zvezi in slovenski demokratski zvezi v Gorici resolucijo, v kateri je naglašeno, da je proces proti pripadnikom briško-beneške čete naperjen proti Slovincem v Beneški Sloveniji in proti vsem Slovincem v Italiji, da predstavlja grobo kršitev italijanske mirovne pogodbe in da pomeni hudo žalitev za vse tiste, ki so se borili za zmago demokracije, za mir in sožitje med narodi. SKGZ poziva vse omenjene osebnosti in organizacije, naj zavamejo enako stališče in naj prikažejo javnosti ta proces v luči resnice in pravice.

Sličen poziv je poslal odsek bivših partizanov v Gorici ostalim partizanskim organizacijam v Vidmu in Gorici ter Zvezi borcev v Trstu. V pozivu je poudarjeno, da morajo vsi bivši partizanski borci z združenimi močmi čuvati pridobitve protifašistične partizanske borbe ter enotno nastopiti proti vsem tistim, ki bi radi uničili sadove te borbe.

Iz zasedanja deželne zbornice

Deželni zbor je minuli teden na svoji seji obširno obravnaval vprašanje preprečevanja delovnih nezgod v kmetijstvu. Kakor je navajal poslanec Poscharnig, so delovne nezgode v kmetijstvu od leta 1950 narasle od 2647 primerov na 4004. To je visoka številka, ki daje misliti ter zahteva izdatne ukrepe, da se omejijo nesreče pri kmetijskem delu. Zaradi tehničnosti v kmetijstvu s mnogovrstnimi tehničnimi pripomočki narašča število nesreč in statistika kaže, da tretjina vseh ponesrečencev ni nikoli več popolnoma sposobna za delo. Iz tega sledi, da naj uvede kmetijska zbornica in inspekcija za kmetijstvo in gozdarstvo pojačeno in vztrajno akcijo o poučevanju na tem področju.

Prezident kmetijske zbornice Gruber je sam priznal, da nezgode v kmetijstvu nesporazumno naraščajo in povzročajo letno 6 milijonov šilingov stroškov za zdravljenje ponesrečencev. Dejal je sicer, da se kmetijska zbornica že dve leti prizadeva, da v svojem glasilu sviri in pojasnjuje nevarnosti, ki pretijo zaposlenim

v kmetijstvu. Poslanec dr. Scienzi, ki ne pripada nobeni stranki več, je opozoril na to, da je zdravljenje kmetijskih ponesrečencev pogosto oteženo zaradi tega, ker jim skušajo pomagati z domačimi sredstvi in prepozno pokličejo zdravnika. Namestnik deželne glavarja Krassnig je prišel na vzroke nesreč ter dejal, da odgovorni obrati ne skrbijo zadostno za varnostne naprave in da se pogosto ukvarjajo s kompliciranimi stroji že šolski otroci. Dejal je, da se naj vsi, ki imajo opraviti s kmetijstvom, v medsebojnem delu prizadevajo, da dosežejo znižanje delovnih nesreč. Prav tako se je poslanec Poscharnig zavzemal za skupno sodelovanje vseh odgovornih činiteljev na tem področju, ker samo v skupnem prizadevanju uspehi ne bodo izostali. Končno se je izvajanjem Krassniga in Poscharniga priključil prezident Gruber in se tudi izjavil za skupno sodelovanje v borbi proti delovnim nesrečam v kmetijstvu. Deželni zbor je soglasno pozval kmetijsko zbornico in inspekcijo za kmetijstvo, da sodelujejo na tem prečem področju s pojačanim pojasnjevanjem in prizadevanjem.

Deželni zbor je poleg tega obravnaval vrsto vprašanj o gradnji cest in poti, o elektrifikaciji in o drugih gradnjah. Dlje časa je deželni zbor razpravljal o predlogu ÖVP, ki ga je iznašal prezident Gruber in ki se zavzema za povišanje izvoz-

nega kontingenta za les. Po njihovem mnenju omejitev izvoza ni več potrebna, ker da je dovolj vskladiščenega lesa in tudi ni govora o presežni sečnji. Zaradi omejitve izvoza je prizadeta tudi žagarska industrija, ki mora vsled tega zmanjševati obratovanje. SPO-poslanci so nasprotni temu zastopali stališče, da je zaradi ugodne konjunktore s presežno sečnjo že doslej ogrožen obstanek gozdnih kultur ter bi brez omejitvenih ukrepov v bližnjih letih nastala nedogledna škoda. Deželni glavar je dejal, da je treba spomniti, da ima gozd močan vpliv na vegetacijo ter da mora biti stremeljenje koroškega lesnega gospodarstva, da bo izvažalo namesto surovine lesa čimbolj finalne lesnoindustrijske izdelke. Poslanec Poscharnig je izjavil, da mora dežela s to dragoceno surovino ravnati previdno, da jo bomo imeli še po dvajsetih letih. Tega seve lesno-prekupčevalski dobičkarji ne morejo razumeti, toda to smo dolžni našim potomcem. Končno je zbornica s socialističnimi glasovi sklenila, da so predlog vrnil pristojnemu odboru.

Ob zaključku so frakcije predložile več predlogov in vprašanj, med temi tudi vprašanje ÖVP o oblikovanju šolskega pouka na Koroškem. Predloge in vprašanja so izročili pristojnim mestom in jih bodo obravnavali šele na prihodnjih zasedanjih.

Nove cene in plače v Jugoslaviji

V Jugoslaviji so te dni zvišali odkupne cene za žito in prodajne cene za kruh in nekatere druge kmetijske proizvode. Podražili so tudi tobačne izdelke in železniške tarife. Z zvišanjem cen žitaric hočejo doseči boljše pogoje za pridelovanje žita, ki je doslej zaostajalo zaradi umetno nizko vzdrževanih cen za ostalo proizvodnjo. Povečano pridelovanje žita naj bi zmanjšalo potrebo po uvozu žita in ustva-

rilo možnost za večji uvoz surovin za izdelavo industrijskega blaga s ciljem, da bi se postopoma izboljšal splošni življenjski standard. Da pa prehod na nove cene ne bi povzročil večjih motenj in prehudo obremenil življenjske stroške prebivalstva, so bile hkrati s povišanjem cen zvišane tudi plače, pokojnine, invalidnine in otroške doklade.

Številne prijave razstavljalcev na dunajski jesenski velesejem

Po zaključku prijavnega termina za dunajski jesenski velesejem, ki bo od 11. do 18. septembra 1955, ugotavljajo, da se je spet prijavilo okoli 3.000 razstavljalcev, med temi precej nad 1000 inozemskih podjetij. Razstavni prostor je popolnoma zaseden. Več ko tisoč pet sto proizvajalnih skupin industrije, obrti in kmetijstva bo prikazovalo svoje izdelke, med temi tudi mnogo novosti. Vrhu tega bo kolektivna udeležba raznih strokovnih skupin zelo obogatila velesejski program. Središče velesejskega obiska na Ro-

tundi bosta spet razstavi »Transport in embalaža« in »Tehnika v gospodinjstvu«. V okviru velesejma bo vrtnarska in cvetličarska stroka zavzemala prijetno področje za oko, pri čemer bodo udeleženi najbolj znani dunajski vrtnarski obrati. Tirolski in nižavstovski Zavod za pospeševanje gospodarstva bosta spet zastopana s kolektivnimi razstavami. Posebno zanimanje bo vzbujala posebna razstava pod oznako »Ti in tvoje srce« z obsežnim poučnim in plastičnim prikazom o delovanju človeškega srca.

Naše ljudstvo se mu nima kaj zahvaljevati

Ob desetletnici škofovanja dr. Köstnerja

Pogostokrat je v življenju tako, da je jubilej enim povod za slavo, drugim pa opomin na skeleče krivice. Zavedni koroški Slovenci vsekakor ob deseti obletnici škofovanja dr. Köstnerja v Celovcu nimamo nobenega povoda za proslave in zahvale, najmanj pa za občutje hvaležnih otrok do očetovskega pastirja.

Dr. Köstner je kot celovski škof dosledno nadaljeval že po njegovih dveh predhodnikih dr. Hefterju in dr. Rohrerju pričetu pot pomenčevanja naše zemlje s pomočjo šole, prižnice in vpliva poslanih nemških duhovnikov. Šel je celo korak dalje, ko dopušča, da se vprašanje cerkvenega jezika ne odloča po pastoralnih potrebah, marveč po političnih vidikih in potrebah protislovenskih krogov.

Pa tudi osebno je dokazal škof dr. Köstner v prvem prošlem desetletju svojega škofovanja do koroških Slovencev vse prej kot prijateljsko razpoloženje: Vsemu našemu ljudstvu je še v živem spominu njegova prepoved mase-zadušnice za slovenske žrtve nacistične izselitve! Protifašistični napis na grobnici naših partizanov junakov mu je bil prav tako napoti kakor poznejšim zločincem spomenik slave sam, ki so ga na cerkvenih tleh poglani zločinski v zrak. Dr. Köstner je v času volitev leta 1949 podprl protislovensko gonjo ÖVP-jevskih in nacističnih nestrpnih celo tako daleč, da je nosilce slovenske volilne liste izobčil iz cerkve in z isto kaznijo preklel naš list, naše organizacije in njihove sodelavce...

Dr. Köstner je prepovedal poučevanje veronauka na Slovenski kmetijski šoli v Podravljah, ker se njeni ustanovitelji in vzdrževalci niso pokorili ÖVP-ju, da bi na ta način odvrnil slovenske starše in mladino od te edine slovenske šole. Dr. Köstner je prepovedal blagoslovitev slovenskih grobov in ustanov, šele pred dnevi ponovno že vnaprej blagoslovitev Zadružnega doma v St. Janžu v Rožu...

Naštevati bi lahko dalje in dalje in ne bi bilo konca vseh krivic našemu ljudstvu, kaj šele, če bi pregledali njegovo zadržanje v luči dolžnosti, ki jih ima po naukih vere škof do svojih vernikov!

Ni čuda, da se škofu dr. Köstnerju zahvaljuje slehernemu slovenskemu življenju najbolj sovražna »Allgemeine Bauernzeitung« ob desetletnici njegovega škofovanja v številki z dne 25. junija 1955 z naslednjim značilnim slavošpevom: »Točno opazuje škof dr. Köstner razmere na jezikovno mešanem ozemlju Koroške. Tudi za cerkev rešitev te težavne naloge ni enostavna. Nadpastir krške škofije, ki je svojo povezanost z zakoreninjenim kmečkim elementom že ponovno dokazal, se razume na to, da s preudarnostjo in previdnostjo rešuje vsa ta nevarna vprašanja.«

Da se je listu »Allgemeine Bauernzeitung« pridružil v jubilejni obvezni hvali tudi »Naš tednik-Kronika«, bo dr. Köstnerju le v slab trošt, ker gre za hvalo le »brez ozira na mero in kri, na zgolj človeške strani, pokolenje, značaj in druge osebne kakovosti«. Toliko hvale pa je družina okoli tega lista že dolžna, že po vsebinski in finančni plati!

Mi se celovškemu škofu nimamo kaj zahvaljevati, pač pa mu ob desetletnici škofovanja povemo, da smo in bomo sproti opozarjali svet in naše ljudstvo na očitno diskriminacijo, ki jo celovško škofijstvo vrši pod njegovim vodstvom še stopnjevano. Povedali mi bomo vedno spet, da ni ne pravično, ne v smislu krščanske poslanice, če prepoveduje žalne maše za slovenskimi žrtvami nacističnega nasilja, 12. junija 1955 pa je dovolil slavnostno mašo v celovski stolnici celo z bauernbundovskimi zastavami ob oltarju ter »prvič v zgodovini koroške cerkve s petjem koroške domovinske pesmi v božjem hramu!« In to v najbolj očitni povezavi s politično manifestacijo, ker se je spreved podal iz stolne cerkve naravnost v bauernbundovski hotel Medrano. (Op. ured.: Svojičas je celovško škofijstvo ob prepovedi maše za slovenske izseljence ravno »nevarnost povezave s politično manifestacijo« navedlo kot vzrok prepovedi!)

Tudi to bomo našim ljudem vedno spet ponavljali, da je za celovško škofijstvo dr. Köstnerja umestno blagoslovljanje zastav proslulih »Dorfgemeinschaft«, kakor v nedeljo, dne 19. junija t. l. v Dolini pri Grabštanju ali istega dne s svečano mašo v Greifenburgu, da pa ni in ne sme biti blagoslova cerkve za koroške Slovence...

Fran Ksaver Meško je nekaj zapisal besede o umorjenem ljudstvu, ki naj bi počivalo v neblagoslovljeni zemlji. Celovski škof dr. Köstner jih v desetih letih svojega škofovanja ni popravil, ne z besedo, ne z dejanji!

PO ŠIRNEM SVETU

Dunaj. — Medzavezniški svet na Dunaju je na svoji zadnji seji soglasno sklenil, da razveljavi zakon iz leta 1945, s katerim je bilo prepovedano sleherni vojaško udejstvovanje v Avstriji. Hkrati je bilo tudi poudarjeno, da ne bo vložil priziva proti objavi novega avstrijskega zakona o pristojnosti v vojaških vprašanjih.

Ottawa. — Kanadski zunanji minister Lester Pearson je izjavil v parlamentu, da bo jeseni verjetno obiskal Sovjetsko zvezo, kamor ga je na proslavi desetletnice Organizacije združenih narodov v San Franciscu povabil sovjetski zunanji minister Molotov.

London. — S podpisom kraljice Elizabete je tudi Anglija zaključila ratifikacijo avstrijske državne pogodbe in je bila ratifikacijska listina shranjena v sovjetskem zunanjem ministrstvu.

Moskva. — Koncem preteklega tedna je izročil ameriški predstavnik v Sovjetski zvezi namestniku zunanjega ministra Zorinu ratifikacijsko listino o avstrijski državni pogodbi, s čimer je ratifikacija zaključena tudi z ameriške strani.

Buenos Aires. — Kljub nedavni ureditvi spora med državo in cerkvijo v Argentini je prišlo pred dnevi v prestolnici do novih nemirov, ki so se pričeli po cerkveni slavnosti ob narodnem prazniku. Demonstranti so skušali doseči palačo predsednika Perona in so policijo, ki jih je hotela zaustaviti, obmetavali s kamenjem.

Kairo. — Egiptski ministrski predsednik polkovnik Nasser je izjavil, da bo v Egiptu v kratkem spet vzpostavljena parlamentarna ureditev. Pripomnil pa je, da bo imel parlament, ki bo verjetno sestavljen že januarja 1956, le posvetovalno vlogo.

Saigon. — Razmere v Indokini so kljub premirju ostale precej negotove in so na dnevnem redu spopadi med uporniki ter vladnimi četami. Posebno v Laosu so v teku močnejši boji in pravijo poročila, da vladne čete zgubljajo na ozemlju.

Washington. — Ameriški senat in predstavniška zbornica sta odobrila zakon, ki predvideva, da bodo v prihodnjem finančnem letu izdali za ameriško oborožitev 32 milijard dolarjev.

Bagdad. — Na predlog Indonezije bodo med Indonezijo in Irakom sklenili pogodbo o prijateljskih odnosih. Po vsej verjetnosti bodo pogodbo pripravili do 18. julija, ko bo indonezijski predsednik dr. Sukarno obiskal Bagdad.

Dunaj. — Dosedanji državni tajnik v trgovinskem ministrstvu dr. Bock je bil imenovan za državnega tajnika v finančnem ministrstvu, kjer bo vodil oddelke, ki bo upravljal dosedanja USIA-podjetja.

New York. — Za novega avstrijskega stalnega opazovalca pri Organizaciji združenih narodov je bil imenovan dr. Kurt Waldheim, ki je svoje poverilne listine tudi že izročil generalnemu tajniku OZN Hammarskjöldu.

Pariz. — Francoska zbornica je ratificirala zakon, ki predvideva vzpostavitev samouprave v Tuniziji. V pravni zakon je izjavil ministrski predsednik Faure, da je čas kolonializma minil in da Francija dane besede ne sme prelomiti ter s tem vzbuditi nezaupanje vsega sveta.

Strasbourg. — Jugoslovanski veleposlanik v Franciji dr. Aleš Bebler je pred dnevi obiskal Strassbourg in se ob tej priložnosti razgovarjal z visokimi predstavniki Evropskega sveta. S tem v zvezi je bilo govora tudi o možnostih za sodelovanje Jugoslavije v tej organizaciji in je predsednik Evropske posvetovalne skupščine Guy Mollet izjavil, da si že vedno želi tako sodelovanje.

Trst. — Zadnji teden je bil ustanovljen pripravljalni odbor za ustanovitev tržaške federacije neodvisne socialistične zveze (USI), kateri namerava v najkrajšem času sklicati redni kongres nove stranke.

S koroškimi prosvetnimi delavci na III. Ljubljanskem festivalu

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je pripravila za preteklo soboto in nedeljo predstavnikom posameznih društev izlet v Ljubljano in na Gorenjsko.

Moderni omnibus z radijsko anteno je sprejel vase trideset ljudi, ki so jim žarele oči v prijetnem pričakovanju. Smeh in dobra volja že na poti skozi Celovec, akordi slovenske narodne na Humperškem vrhu. V slabi uri smo že viseli v blaznih strminah ljubeljskih serpentin, mnogi izmed nas prvokrat. V višini 1307 metrov, kjer veje neprestano hladni veter Karavank, človek zadržano sapo občuduje železno voljo pridnih rok, ki so bile povezale s to cesto zemljepisno razdeljeno slovensko ljudstvo.

Kakor bi trenil, smo zdrknili po čudoviti avtomobilski cesti skozi Kranj, mimo Šmarne gore, ki se je prav tedaj otepala vsiljivih meglenih krp, in že nas je pozdravljala na obodu sivo svečani ljubljanski grad.

Naslednji hip domačnost pri mizi in v besedi. Predstavniki slovenskih delavskih prosvetnih društev in zastopniki koroških prosvetnih društev so si imeli povedati mnogo. »Tako delamo mi, kako delate vi« je bila tema, in vsi udeleženci razgovora so si prizadevali najti pot, ki bi bila v prihodnosti uspešna: uspešna v kulturnem zblíževanju naše manjšine z matičnim narodom, uspešna v razširjanju in utrjevanju ideje humanizma med narodi in uspešna v duhovni rasti društev samih.

Zvečer pa v okviru III. Ljubljanskega festivala »Romeo in Julija«, balet po tragediji Williama Shakespeara.

Kmečki fant v loži opere. Gleda in se čudi. Ali pozna Shakespeara? Dvomim. Pa ga vprašam po drugem dejanju, če je razumel, kaj hočejo plesalci povedati. »O, dro, dva fanta se borita za Julijo, pater je zavezal Julijo z Romeom; ta pa je moral pobegniti, ker je v dvoboju zabodel sovražnika. Kak' se bo le iztekla vsa reč.«

Če je ples dognan tako do zadnje izrazne možnosti, tako jasen, da direktno pove, kar ima povedati, se mi zdi, da je dosegel umetnostni višek. Tak recenzijski barometer je gotovo zanesljiv. Ni čudno, da je morala Dušana Sifnios, Julija, petkrat in več pred zaveso, da so jo s cvetjem obložili. Saj je Dušanka do zadnjega, najneznatnejšega giba sama muzika. Njene roke in noge pojejo. Koroški izletniki smo stopili iz Opere na cesto — z ljubljansko publiko vred — omotični, pijani velikega umetniškega dogodka.

V svetu „črnega zlata“

Petrolej, roman, Upton Sinclair. (Cankarjeva založba v Ljubljani, 692 str., pl.)

Znani ameriški kronist delavskega gibanja, v marsičem sopotnik velikega Francoza Zolaja, je tudi v tem romanu — enem izmed mnogih, ki jih je začel pisati že s petnajstim letom — postavil delavcu veličasten spomenik in ga, čeprav v umazani delovni obleki, dvignil visoko nad družbo izkoriščevalcev, utaplajočih se v sijaju večernih toalet in dragih kamnov milijonske vrednosti. Poslužil se je vstopa Amerike v prvo svetovno vojno in ameriških presidentskih volitev s svojevrstnim volilnim bojem, da je pokazal vso umazanost in korumpiranost kapitalističnega sistema, v katerem si peščica milijonarjev kupuje delavce, uradnike, sodnike, vlado in prezidenta, torej pravico in oblast, da jih zlorabi spet v svoje koristi z namenom, delati sebi na račun drugih nove milijone.

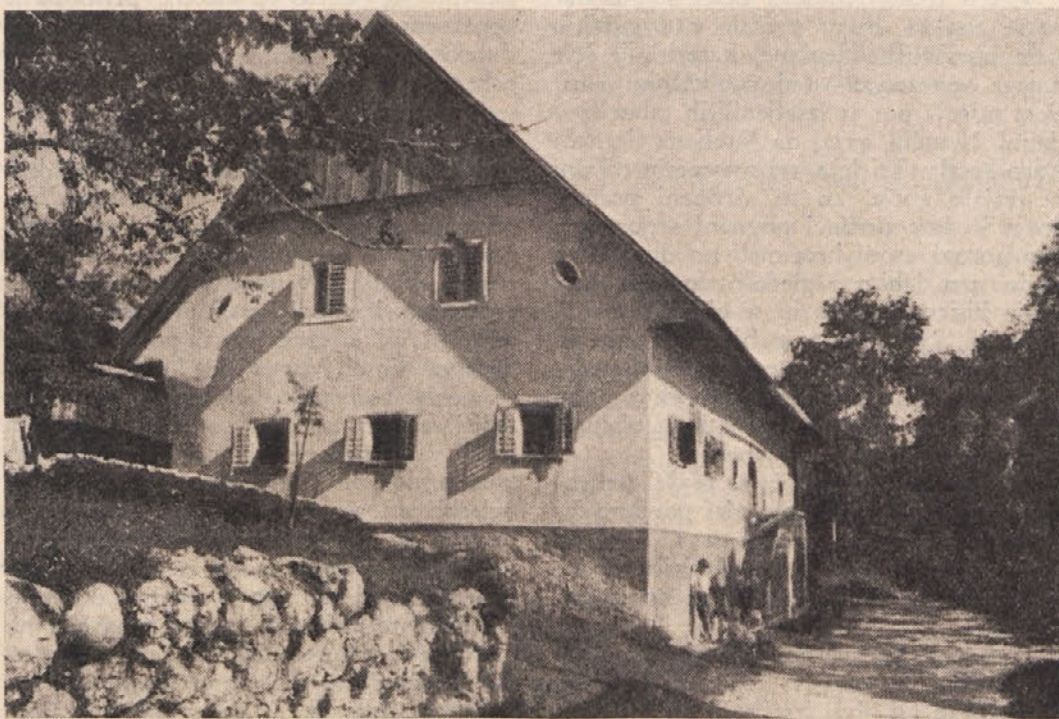
Petrolejska industrija, ki jo spoznamo v vseh njenih podrobnostih, je glavna vsebina romana, v katerem spremljamo »malega idealista« Bunnyja, sina petrolejskega industrialca Jima Arnolda Rossa, na njegovi neodločnosti polni poti med podjetnikom in delavcem. Tudi med lastniki petrolejskih vrelcev najdemo poštenjake, ki vsaj iz ljubezni do lastnega sina skušajo lajšati težki položaj petrolejskega delavca, toda vsemogočna zveza industrialcev jih spravi ob neodvisnost in jih proti njihovi volji vkuje v neusmiljeni sistem izkoriščanja in zapostavljanja.

Dva svetova, ki se strogo ločita drug od drugega:

Tukaj so milijoni, s katerimi si je mogoče kupiti vse, tudi srečo, čeprav le na

Nedeljski dopoldan v Vrbi na Gorenjskem. Nebo zastrto, Karavanke zavite v črnikaste oblake. Epsko vzdušje na lirični Prešernovi vasi, cerkev sv. Marka otožno dviga sloki beli stolp iz temno zelenih vaških sadovnjakov.

Tedaj stopimo v rojstno hišico velikega poeta in vse oči obvisijo na mali kamri-

Prešernova rojstna hiša v Vrbi

Tvoj otrok pride letos v šolo!

Po počitnicah bo napočil za nešteto otrok veliki dan, ko se bodo zanje prvič odprla šolska vrata. Brez dvoma je ta dan mejnik v življenju vsakega otroka. Včeraj še prost, brez skrbi, navajen na igranje s sovrstniki — danes pa naenkrat postavljen v skupnost razreda, primoran ubogati na prvo besedo in sedeti mirno uro za uro; do prihodnjega dne morajo biti narejene naloge, zgodaj je treba vstati in prehoditi včasih silno dolgo šolsko pot. To vse pomeni za malega začetnika povsem nov svet, v katerem se marsikateri le težko znajde. Starši, ki se zavedajo vseh teh problemov, prav zaskrbljeno gledajo prvemu šolskemu dnevu nasproti. Vsaka mamica in vsak oče pač želi, da bi bil njun otrok v šoli vedno med prvimi, da bi nikoli ne bilo treba slišati o njem pritožb itd. Toda koliko starši nevedoma sami zakrivijo pri svojih otrocih prav zadnji čas pred začetkom obiska šole! Zato bodi danes na kratko povedano, kako naj otroka pripravijo na šolo.

videzno. Bogastvo, razkošje in tako imenovana »boljša družba« pa so le sijajne kulise, za katerimi se skrivajo umazana resnica moralne propadlosti, nepoštena podkupovanja in spekulacije, brezvestno zatiranje in izžemanje, zlorabljanje oblasti, umori in razbijanje delavstva. To je pravična dežela, ki se je spremenila v klavnico, kjer jih mnogo zmeljejo zaradi dobičkov peščice ljudi.

Na nasprotni strani pa so strogi in nemajni ideali, stremeljenje za pravično razdelitev dobrin in enake pravice za vse. Tam je boj proti zaostalosti in zlaganosti, tam je odločnost, brez strahu pogledati življenju v obraz in ga spoznati, kakršno je. To je trdo delo in odločna borba za boljše življenjske pogoje, brez hlastanja po denarju in užitkih.

In ta dva nasprotna si svetova sodoživljamo vse od trenutka, ko se oče in sin v avtomobilu peljeta po »čarobnem pasu« tlakovane ceste, da bi kupila zemljišče in začela vrtati »črno zlato« — petrolej, pa do dneva, ko se »petrolejski princ« po dolgem tavanju sem ter tja poroči z delavskim dekletom, medtem ko mu premoženje ukrade »dobri« družabnik pravkar umrlega očeta.

Podoba civilizacije v južni Kaliforniji, prikaz borbe med pravico in krivico, med dobrim in slabim. Kratko, roman, ki bo zanimal in pritegnil vsakogar. —rj.

Več prispevkov za kulturne potrebe

Ministrstvo za prosveto je dovolilo Avstrijski sindikalni zvezi za njene obratne knjižnice subvencijo v znesku 100.000 šilingov, Zvezi avstrijskih ljudskih univerz pa 291.800 šilingov.

ci s posteljo in zibelko. Tak preprost domek si imel, pa tako veliko delo si opravil svojemu narodu in svetu. Tako te je življenje teplo, pa tako si ljubil iskrenost in pravico. »Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan, da, koder sonce hodi, prepri iz sveta bo pregnan« si rekel že pred sto leti in več, kakor da si slutil,

kakšno gorje bo še rodil med narodi nacionalni šovinizem, narodnostna nestrpnost in oblastni imperializem; kakor da si slutil, da morajo pasti prej ali slej evropske žične ograje, če hoče Evropa kulturni, politični in gospodarski razvoj. Veliki Prešeren, koroški Slovenci te ljubimo!

In Bled. Mednarodna regata, tekmovalstvo najboljših veslačev petih držav. Napetost v zraku, na licih in v očeh gledalcev. Po temnomodri gladini Blejskega jezera v ravni črti od obale do obale zastavice, ki kažejo smer tekmovalcem. Rezek, poku podoban glas, in že so šinile ozke dolge jadralnice po jezeru kakor puščice. Lep šport, estetska telesna vaja, gotovo stokrat prirednejša in primernejša kot motorne dirke, sem pomislil.

Vožnja proti Mojstrani, Kranjski gori in Podkorenu, kjer smo se vračali na Koroško, je bila naše zadnje doživetje. Svarilna cestna znamenja za ovinek z mrtvaško glavo na avstrijski strani Podkorena so nas še vznemirila, vendar nam še ni bilo tako hudo kot izletnikom v taksijih, ki so nam prihajali naproti po bregu navzgor. Vsako drugo vozilo ti odpove, pa ga moraš porivati, da si ves moker.

Ko se je odprla pod nami Zila z Dobračem in Beljakom, smo onemeli in se zamislili. Morda je ta in drugi grebel po vtisih, ki jih je nabral v lepi sosedni Sloveniji. Morda jih je na tihem urejal, da bi razveselil z njimi mater, ženo ali brata.

P. A.

obupano nad spoznanjem, da pač drugi otroci več vedo in znajo. Koliko truda je treba s strani učitelja, preden takega otroka duhovno vsaj malo razgiblje; mnogokrat pa žanje za ves trud le malo uspeha. Kar so starši zamudili, ni več mogoče nadoknaditi in popraviti.

So pa tudi starši, in njih število ni majhno, ki za vsako ceno hočejo otroka že doma naučiti vsaj nekaj pisati, čitati in včasih celo računati. Mnenja so, da bo potem njihov otrok v šoli lažje sledil pouku in dobil tako tudi boljšo oceno. Tako se doma mučijo z otrokom, ki za pouk nikakor še ni zrel, že vse leto pred vstopom v šolo in mu ubijajo v glavo črke in številke. Takšno početje je skrajno brezsenselno in otroku samo škoduje, v mnogih slučajih mu celo vzame vse veselje do šole in mu uk polnoma pristudi. In zakaj? Starši pač niso izvežbani, kako naj se otroku razloži na pr. črka ali pa številka, da bo za njega doživetje in da si jo bo igranje zapomnil. Prepustite to delo učitelju, ki je moral dolga leta študirati za svoj poklic in si je tako pridobil potrebno znanje. Važno namreč ni toliko, kaj otroku razlagaš, ampak kako o to storiš. Kakor rečeno, prepustite pouk učitelju! Čim manj obremenjen z znanjem pride otrok v šolo, tem boljše zanj. Otroci, ki zna poslušati pravilnice in jih tudi na kratko ponoviti, otroci, ki se zanimajo za slikanice in rad po svoje riše, je brezdvomno boljše pripravljen na šolo, kot tisti, ki pozna vse črke in zna šteti do sto.

Začetnik je dobro pripravljen na šolo tedaj, če se zna sam obleči in obuti, če si zna zavezati čevljev in odpreti svojo torbico. V stanu mora biti, da pozna svoje šolske stvari, svoj suknjič itd. Neroden otrok, ki teh malenkosti ne obvlada, bo kmalu v zasmeh svojih tovarišev.

Tudi otrok, ki je vzrastlel v samoti in se ni nikoli mogel ali smel igrati s sovrstniki, v šoli mnogo trpi, ko se mora naenkrat znajti med tridesetimi ali še več drugimi otroci. Ravno isto velja za otroke-edince, ki so vzrastlel med samimi odraslimi. Zato je popolnoma napačno, če starši iz kakršnih koli razlogov boječe »varujejo« svojega otroka pred občevarjenjem z drugimi otroki na vasi. Preveč živahno dete je vsekakor lažje voditi na pravo pot, kot pa otroka, ki je ves plašen in boječ, brez vsake samozvesti in brez zaupanja v lastne zmožnosti. Tak otrok je kakor roža, ki je zrasla v tplem rastlinjaku in katero uniči prva mrzla sapa. Pustite svoje otroke vsaj zadnji čas pred vstopom v šolo v družčino otrok, kolikor se le da. Sami boste opazili, kako se bodo tu razživeli.

Še imate dva meseca časa. Pred prvim šolskim dnem so še počitnice. Mnogo se da v tem času vsaj deloma popraviti, kar ste mogoče pri svojem otroku do sedaj zamudili ali iz nevednosti opustili. Premislite, dragi starši, te nasvete in upoštevajte jih, saj so bili zapisani v dobro Vam in Vašim otrokom.

Vzgojitelj

KOLEDAR

Petek, 15. julij: Vladimír
Sobota, 16. julij: D. M. Karm.
Nedelja, 17. julij: Aleš
Ponedeljek, 18. julij: Miroslav
Torek, 19. julij: Vinc. P.
Sreda, 20. julij: Marjeta
Četrtek, 21. julij: Danilo

Velikovec

Na zadnji seji deželnega zbora so socialistični poslanci, med temi poslanec Wit, stavili predlog, naj bi v Velikovcu čimprej razširili omrežje vodne napeljave. Ta potreba je postala za mesto Velikovec nujna, ker je preskrba z vodo zaradi izgradnje mnogih novih objektov, ki so nastali od leta 1945 in to na obsežnem področju, čedalje bolj nezadostna. Potrošnja pitne vode in vode za kuhanje je znatno narasla. Za nadaljnji razvoj mesta je razširitev omrežja vodne napeljave in izgraditev visokega zbiralnika neizogibna zadeva. Za izvedbo tega namena obstoja že načrt ter bi znašali predvideni stroški okoli milijon šilingov. Iz izkupička za mestno elektrarno je v ta namen na razpolago že neki znesek, toda brez izdatne javne podpore je velikovski mestni občini zaradi šibkega finančnega stanja uresničenje tega projekta nemogoče.

Mače — Psinja ves

Prvo nedeljo tega meseca sta praznovala svoje poročno slavlje Hani Permož, p. d. Permoževa na Mačah in Franci Hribnik iz Psinje vasi. Oba mlada novoporočena sta priljubljena in spoštovana. Nevesta Hani je marljivo sodelovala v slovenskem prosvetnem društvu v Svečah, za časa narodno-osvobodilne borbe pa je Permoževa družina z radodarno roko in odprtim srcem podpirala partizane. Franci je priden in podjeten zidar in v lepi skupni harmoniji si bosta mlada človeka ustvarila srečno družinsko življenje in prijetno lastno ognjišče. Želimo, da bi bilo tako in iskreno čestitamo!

Šteben pri Maloščah

V ožjem domačem družinskem krogu sta minuli teden v četrtek zvečer praznovala svoje poročno slavlje Lojzka Koflerjeva, p. d. Bavčarjeva v Štebnu in Pepi Legat v Maloščah. Poročno slavlje je bilo na domu v prav prijetnem vzdušju. Nevesta je iz ugledne in zavedne hiše ter je marljivo sodelovala v slovenskem prosvetnem društvu. Zaradi svoje zavednosti in odpora proti nasilju je bila Koflerjeva družina v času nacističnega terorja tudi izseljena. Prav tako odlikujejo tudi ženina vrline delavnosti in domačnosti, da smo lahko prepričani, da si bosta ustanovila srečno in neskajeno družinsko življenje. To mlademu paru s srčnimi čestitkami iskreno želimo!

Po naši zemlji**Nikdar ne bomo pozabili, zakaj smo bili izseljeni**

V teh tednih mineva deset let, odkar so se ena za drugo vračale v domovino naše izseljeniške družine, katerim je šele zmaga zaveznikov nad nacističnim nasiljem odprla pot iz izseljeniških taborišč v daljni Nemčiji nazaj na ljubljena domača koroška tla. Tri leta, tri mesece in tri dni je trajalo gorje, ko so, oropani premoženja in kot zločinci pognani s posestev, v negotovi usodi hrepeneli po dnevu, ko bodo spet lahko zagledali domačo vas, svojo hišico očetovo in se objeli s sosedi, prijatelji. Neizmerno je bilo trpljenje, ni ga mogoče opisati s preprostimi besedami, poznati in razumeti ga more v polni meri le tisti, ki je na lastni koži občutil, kaj pomeni beseda »izgnanec«.

Zato je razumljivo, da se bivši izseljenci širom naših vasi prav zdaj posebno živo spominjajo časa pregnanstva, da si ob deseti obletnici povratka obujajo spomine na dni, ki se nikdar več ne smejo povrniti.

Tudi naše prosvetno društvo »Rož« se je odločilo, da pripravi večer, na katerem bi se zbrali vsi bivši izseljenci bližnje okolice in lahko rečemo, da je bila ta misel zelo posrečena. Posebno se je to pokazalo dne 29. junija, ko so se povabilu društva odzvale razen redkih izjem vse izseljeniške družine naše občine, pa tudi z Ledenic so prišli nekdanji sotrpini, da si ob skupnem pomenku živo priključijo v spomin dan izselitve. Prišli so stari, zdeli

lani možje, bile so tu matere, prišla pa je predvsem mladina, ki se danes že prav dobro zaveda zločina izselitve, katerega takrat še ni mogla dojemati.

Družabni večer, določenega sporeda društvo namenoma ni pripravilo, je začel predsednik SPD Jože Štornik in pozdravil zbrane izseljence ter druge domačine, posebno pa pevce z Ledenic, ki so potem pomagali, da je tudi naša lepa slovenska pesem družila in povezovala navzoče v eno samo družino. Le okvirne so bile besede, ki jih je spregovoril podpredsednik društva Šimej Martinjak, kajti pravo in resnično izseljeniško vsebino so večeru dali izseljenci sami, ko so eden za drugim listali v žal nenapisani knjigi spominov in lastnih doživetij. Ne eden, mnogi so se oglasili, vsi so povedali nekaj svojega in skupno so naslikali izseljenišvo v realni luči, polno grozot, negotove usode in hrepenenja po domu, po svobodi. Le detajli iz velike tragedije slovenskega naroda na Koroškem, kateremu je nacizem z zločinsko izselitvijo pisal smrtno obsodbo, so bili drobni dogodki iz spominov posameznih izseljencev; mož je prišel kot vojak na dopust in šele tako zvedel, da so družino odgnali v tujino in njega oropali vsega premoženja; neusmiljeni SS-ovci in policaji so se kot podivjane zveri vsuli v mirno vas in odgnali družine, odrasle, otroke, starčke in nepozabljiv je bil pogled na starega očeta, ki se je le z bergla-

Železna Kapla

Še zdrav in krepak zakonski par, Bajdlov oče in mati na Lepeni, Amalija in Miha, sta v sredini meseca junija praznovala časten življenjski jubilej. Petdeset let je namreč minilo, odkar sta leta 1905 nastopila skupno življenjsko pot ter sta letos v krogu svojih sorodnikov, številnih vnukov in mnogih znancev ter starih prijateljev praznovala svoj zlati poročni jubilej. V gostilni pri Niederdorferju v Železni Kapli je bil prvi del slavlja, ki so ga potem nadaljevali na domu pri Bajdlu. Okoli sto gostov je prihitelo in se udeležilo slavlja, ki sta ga praznovala Miha Osina in nekdanj Bajdlova Malka iz Lobnika. Razporeditev je bilo pristrčno in domače.

Spoštovana jubilarita sta preživljala desetletja svojega zakonskega življenja v lepi slogi in harmoniji ter skupno delila le-

pe in težke čase, ki jih prinaša življenje. Oče Miha je ljubil naravo in je vedno vnet lovec, ljubil pa je tudi glasbo in še na dan zlate poroke je zaigral koračnice na trobento. Jubilaritoma čestitamo in želimo še mnogo srečnih in lepih dni!

Tragična nesreča je prizadela p. d. Ižepovo družino v Lobniku. Oče Miha Švegl je v sredo minulega tedna peljal deske za svojo sestro. Medpotoma je pri vpregi nekaj popraviljal, pri čemer so deske naenkrat zdrknile ter je sproščena ojnica tako nesrečno udarila kmeta na glavo, da je s težkimi poškodbami ves krvaveč in nezavesten obležal. Nemudoma so ga prepeljali v bolnišnico, toda pomoči ni bilo več. V noči od sobote na nedeljo je podlegel smrtonosnim poškodbam. Oče Švegl je preminul v najboljših letih ter zapuščal ženo in otroke. Ižepovi družini ob bridki izgubi iskreno sožalje!

Šolsko leto je minilo

Prehitro je minilo letošnje šolsko leto. Zdi se mi, da sem šele komaj prišel v dijaški dom, a že se moram poslavljati.

Tako nekam svečano je danes pri nas. Sedimo pri poslovljni večerji, ki je danes prav posebno dobro pripravljena. Bolj tiho je kot po navadi. Med nami sta tudi predsednik Slovenske prosvetne zveze in predsednik Zveze slovenskih organizacij ter zastopnik Slovenskega šolskega društva. Obema gostoma je izrazil dobrodošlico obrednik dijaškega doma ter v kratkih potezih orisal uspehe in delo v domu v pravkar minulem šolskem letu. Z našim šolskim delom je zadovoljen, saj smo tudi vsi dosegli svoj cilj. Iz našega doma so letos izšli trije maturantje, ki so pri maturi prav dobro uspeli. Tudi učni uspeh ostalih je na splošno zelo dober. Kdo bi ne uspeval dobro v takem dijaškem domu, kjer je res prijetno in udobno. Bili smo kot ena družina, a danes se poslavljamo. Razšli se bomo, toda v jeseni se zopet snidemo v našem dijaškem domu. Nekateri bodo nadaljevali svoje študije na Dunaju, drugi gredo v službo, a njihovo mesto bodo zasedli novi gojenci, ki bodo prav tako dobrodošli in lepo se bomo razumeli ter skupno stremeli za tem, da dosežemo svoj cilj. V našem domu je domačnost še prav zaradi tega, ker se med seboj pogovarjamo v naši materinščini.

V kratkih potezih je orisal nastanek in razvoj dijaškega doma hišni upravnik Slovenskega šolskega društva dr. Mirt Zwitter. Mnogo težav in zaprek je bilo treba premagati. Toda delo še ni končano, še bosta šolsko društvo in Slovenska prosvetna zveza vložila vse sile, da se dijaški dom res razvije do popolnosti, da bo dijakom res vse na razpolago, kar pri študiju potrebujejo.

V domačnosti smo skupno z obema go-

stoma obujali spomine na šolska leta. Hitro je minil poslovljni večer. Razšli smo se, toda jeseni se zopet srečamo. V naši sredi pa bodo takrat tudi novi sovrstniki, ki se bodo prav tako dobro počutili, kot smo se mi. Prijavite tudi vi vašega fanta v dijaški dom Slovenske prosvetne zveze, prepričali se boste, da bo fant za čas študija dobro preskrbljen. Prijave sprejema Slovenska prosvetna zveza v Celovcu, Gasometergasse 10/I.

RAZPIS**za sprejem gojencev v kmetijsko šolo v Podravljah**

Kmetijska šola Podravlje, pošta Podravlje-Föderlach, razpisuje za šolsko leto 1955/56 sprejem gojencev v prvi tečaj pod naslednjimi pogoji:

1. Vsak kandidat mora pred vstopom v šolo izpolniti 17. leto starosti. Mlajši fantje bodo sprejeti le v izjemnih primerih.
2. Za vsakega kandidata morajo starši oz. reditelji predložiti pismeno prošnjo z lastnoročno napisanim življenjepisom kandidata in njegovim zadnjim šolskim spričevalom.
3. Šolnina in vzdrževalnina v internatu šole znašata 240,— šil. mesečno. Za ta prispevek imajo gojenci v internatu šole polno oskrbo vključno pranja perila in posteljnine. V utemeljenih primerih se bo šolnina na pismeno prošnjo znižala.

Pouk se bo pričel začetkom meseca novembra in bo trajal do konca marca. Podrobna pojasnila dajeta ravnateljstvo šole in Sekretariat SKZ v Celovcu.

Ravnateljstvo

mi počasi mogel pomikati proti avtomobilu, s katerim naj bi nastopil negotovo pot; avtomobili, v katerih so se strahoma stiskale žrtve oblastnih nasilnežev, se še niso pomaknili z dvorišča, ko so se sosede izseljenških družin že razkropili po komaj zapuščenih domovih in si grabežljivo lastili tujo imovino.

Takih in podobnih sličic so izseljenci naslikali še in še, prav tako tudi o doživetjih v taboriščih, posebno pa so eden kot drugi poudarili: nikdar ne bomo pozabili, zakaj smo bili izseljeni in kdo nas je izselil. Vedno hočemo ohraniti v živem

Iščem večje število zastopnikov za prodajo
sadih drevesc
Provizije po dogovoru
Inž. Marko Polzer
Št. Vid v Podjuni — St. Veit im Jauntal

spominu tako zločin, ki so ga izvršili nad našim ljudstvom, kakor tudi zločince, ki so ta zločin pripravljali in končno izvršili. Posebno pa si mora to vtisniti v spomin naša mlada generacija, rojena v strašni dobi, ko smo bili koroški Slovenci zapisani gotovi smrti.

Sveče

Težka nesreča se je pripetila dvanajstletnemu Janezu Ratzu. Ko je v četrtek minulega tedna proti večeru jezdil konja s paše proti domu, se je konj pri železniški progi, ko je ravno pripihal vlak, splasil in vrgel fanta raz sebe. Nesrečni deček si je zlomil hrbtenico, polomil več reber ter zadobil še druge notranje poškodbe. V življenjsko nevarnem stanju so ga prepeljali v bolnišnico za nezgode v Celovec.

Smarjeta v Rožu

Kmet Valentin Dovjak se je minuli petek težko ponesrečil pri delovni nezgodi. S planine je vozil les, pri tem pa je po nesrečnem naključju prišel pod naloženi voz in zadobil težke notranje poškodbe. Ponesrečenega kmeta so prepeljali v bolnišnico za nezgode, kjer je zadobljenim poškodbam podlegel.

Pliberk

Čeravno naše ceste še niso izpostavljene najgostejšemu motoriziranemu prometu, se vendar tudi v tej okolici večkrat dogajajo prometne nesreče. Tudi minuli teden sta na cesti v bližini Pliberka trčila osebni avto trgovca Franca Stefitza iz Bistrice in motorno kolo oskrbnika dipl. inž. Martina Schicka iz Pliberka. Oskrbnik je strmoglavil s kolesa in obležal na cesti s težkimi poškodbami v nezavestnem stanju. Prepeljali so ga v bolnišnico v Celovec.

Mežiška dolina

Tik za državno mejo nad Dravogradom je vas Libeliče, katere del je ostal na avstrijski strani. V tej vasi so minulo nedeljo praznovali 65-letnico prostovoljnega gasilskega društva. Prireditve so povezali s proslavo desete obletnice osvoboditve. Gasilsko društvo je na dan proslave razvil društveni prapor, člani Zveze borcev pa so položili venec pred spomenik Sabodinove družine, ki so jo nacistični okupatorji živo sežgali. Pri spominski slavnosti je sodeloval pevski zbor »Svobode« iz Dravograda in domači pionirji.

Razne vesti iz Koroške

Mestni šolski urad v Celovcu je ustanovil v kasarni Waisenhaus enoletni učni tečaj za mladince, ki niso dobili nobene učnega mesta ali iz različnih vzrokov niso bili sprejeti v kakšno strokovno šolo. Tečaj obiskuje v tem letniku 84 fantov in deklet. Tu prejemajo praktični strokovni pouk. Mestni svet je sklenil na svoji seji, da dovoli temu tečaju podporo v znesku 10.000 šilingov.

Tudi v bližini Klopinja se je minulo nedeljo primerila prometna nesreča, pri kateri so bile štiri osebe močno poškodovane. Učitelj Janez Klinger iz Bele je prehitel z motornim kolesom dva stoječa avtomobila in pri tem zadel v motorno kolo, ki ga je iz nasprotne smeri vodil zidar Janez Pajanič. Voznika in sopotnika na spremenih sedežih, učitelj Jožef Hanscho iz Kokinj in Roza Lassnig iz Globasnice, so strmoglavili ter zadobili težke poškodbe, da so jih morali prepeljati v bolnišnico v Celovec.

Nekaj o letalskem prometu

V desetih letih so letala za mednarodni promet na dolge proge prevozila na vsej zemljski obli tolikšno razdaljo, kot je 36.000-krat od Zemlje do Meseca, torej enak dan od leta 1945 po pet potovanj od Zemlje na Luno in nazaj.

Samo dve mednarodni letalski družbi za civilni promet — Mednarodna organizacija za civilni letalski promet in pa Mednarodno združenje za zračni prevoz — sta prepeljali v minulih desetih letih toliko potnikov in tovara, da bi lahko — če spet uporabimo primerjavo — prepeljali okoli sveta vse švedsko prebivalstvo, spravili čez južni Atlantski ocean ves pridelek brazilske kave in enkrat tedensko prepeljali petnajst milijonov pisem okoli sveta.

Če bi uporabili primerjave za polete v obliki enega potniškega letala — skupno so avioni mednarodnih prog leteli 47 milijonov ur — bi moralo to letalo biti v zraku neprestano 5.365 let.

Te občudovanja vredne rezultate so objavili pred kratkim ob desetletnici obeh mednarodnih družb: v prvo je včlanjenih 65 dežel, v drugi pa sodeluje 72 letalskih družb. Ustanovili so ju leta 1945 z namenom, da bi zagotovili mednarodno sodelovanje v letalskem prometu in zavarovali zračni prevoz, od česar imajo koristi vse članice Združenih narodov.

Skoraj vse dežele sveta upoštevajo in izvajajo pravila obeh letalskih družb o civilnem letalskem prometu. Po zaslugi mednarodnega sodelovanja ima vsako le-

talo, ki je na poti čez Severni Atlantik, na razpolago petinsedemdeset letališč, opira se lahko na podatke 442 informativnih letalskih postaj, prejema obvestila dveh ladij, ki krožijo po Atlantiku, in ima štiri središča, ki obveščajo ladje in letala o bližajočem se viharju ali neurju.

V okviru teh dveh mednarodnih ustanov so razne dežele sklenile vrsto dvostranskih pogodb o medsebojnem potniškem in tovornem letalskem prometu,

prav tako pa veljajo na vseh mednarodnih letalskih progah vsaj v glavnem iste prevozne tarife za ljudi in za blago.

Obe mednarodni letalski družbi imata trenutno okoli 3.500 letališč na vseh celinah. V primerjavi s predvojnimi prometom prepeljejo sedaj letala mednarodnih družb 23-krat več potnikov, 70-krat več blaga, 13-krat več pošte, hkrati pa letijo 36-krat več potniških kilometrov kot tik pred drugo svetovno vojno.

Rakete bodo uporabljali tudi za potniški promet

Nemška znanstvenika Walter Dornberger in K. Ehrliche, ki sta imela med vojno pomemben delež pri gradnji tako imenovanega »V«-orožja, gradita v letalskih tovarnah Bell v Buffalu (ZDA) prvo raketo za potniški promet. Ta raketa naj bi bila izročena za potniški promet najkasneje v desetih letih. Raketa naj bi letela tako hitro, da bi potrebovali za 3700 kilometrov dolgo pot iz New Yorka do San Franciscusa komaj eno uro in četrto.

V nenavadnih letalih, ki naj bi začela obratovati leta 1965, se potniki sicer ne bodo počutili najprijetneje — tako pravijo konstruktorji — vendar polet njihovega zdravju ne bo škodoval. Le ljudje s srčno napako ne bodo smeli potovati z letali, ki bodo zmogla za sedanje pojme astronomsko hitrost.

Dornberger je dejal: »Raketno letalo bo imelo osem motorjev s pogonsko silo 345 ton, to pa potnikov ne bo motilo, ker bodo šume in tresljaje udušile posebne kamere. V prvi fazi poleta se bo težina članov posadke potrojila, nato pa se bo hitrost povečala. Ko bo doseglo letalo največjo hitrost, bo tehtal potnik tri in pol krat več kot na zemlji.

Raketna letala naj bi letela 46 kilometrov visoko. Vse odprtine bodo neprodušno zaprte, da bodo potniki varni pred vsemirskimi žarki. Če bi prišlo med po-

letom do kakršne koli motnje ali okvare, bo lahko pilot odvrnil vse raketne dele in posode s pogonskim gorivom, stroj pa bo pristal kot neke vrste jadralno letalo.

In največja hitrost, ki jo bodo zmogla raketna letala? Ta je res precejšnja, saj znaša hitrost 12.000 km na uro. Če upoštevamo zamudo, ki nastane pri vzletu in pristajanju, bi imela raketna potniška letala približno takšen vozni red: iz New Yorka v San Francisco (3700 km) bi letela uro in četrto, iz New Yorka v London (4700 km) eno uro in 18 minut, iz New Yorka v Rio De Janeiro (6700 km) eno uro in 20 minut, iz San Franciscusa v Sidney (11.700 km) pa eno uro in 58 minut.

O velikosti atomov

Če bi lahko videli atom s prostim očesom in bi v tem primeru ustrezno povečali tudi vse druge stvari, bi videli prav zanimive stvari. Zrnca peska bi bilo tako veliko, kakor pečina v veličini celovškega nebotičnika. Mravlja bi bila velika kakor največja ladja sveta, 308 m dolga »Queen Elisabeth«. Zdaj pa si mislite mravljišče s takimi orjaškimi živalmi. Nujno pa je, da si mislimo istočasno tudi ustrezno povečane ljudi. Iz višine 170 km

Telefonski kabel veže celine

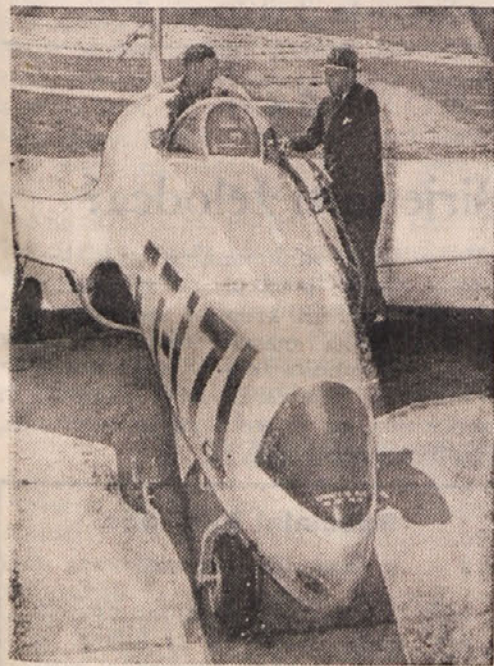

Pred nedavnimi so pričeli s polaganjem kabla, ki bo vzpostavil telefonsko zvezo med Ameriko in Evropo. S polaganjem so pričeli v Novi Fundlandiji. Polaganje kabla izvršuje britanska 8050-tonska ladja »Monarch«, ki je ena največjih ladij za polaganje kabla na svetu. (AND)

Rešitev križanke iz štev. 26

Vodoravno in navpično: 1. bom, 2. Boris, 3. Koroška, 4. Miški, 5. ski.

Lovsko letalo iz magnezija

V celoti iz magnezija je to lovsko letalo, ki ga pregleduje ameriški minister za letalstvo, Harold G. Talbott. Letalo so zgradili zato, da bi preizkusili, ali je magnezij primeren za letalsko industrijo. Magnezij bi nadomestil aluminij. Tvrdka, ki je izdelala to letalo, je mnenja, da bi gradnja letal iz magnezija skrajšala gradbeno dobo za eno petino. (AND)

Kako dolgo se obdrži film?

Znano je že, da je »življenjska doba« filma zelo kratka in je to nedvomno velika pomanjkljivost. Pri večini filmov pride že po dvajsetih ali nekaj več letih do kemičnih sprememb, slike postanejo nejasne in sčasoma izginejo. Vzrok temu so menda majhne količine natrona, ki kljub izpiranju ostanejo na filmu še po fiksiranju. Da bi se temu v bodoče izognili, so na vse načine delali poizkuse, da bi natron povsem odstranili in s tem podaljšali življenjsko dobo filmov. Vendar doslej zadovoljivega uspeha še ni bilo.

Ker torej kemičnim potom niso mogli doseči zaželenega, so hoteli filmu podaljšati »življenjsko dobo« mehaničnim potom. Kinoteke hranijo filme v posebnih

prostorih, kjer je temperatura stalno 10 stopinj Celzija, v zraku pa ni več kot 5 % vlage. Kadar pa hočejo film predvajati, ga morajo vseeno vzeti iz tega prostora, kar filmu seveda škoduje.

Končno pa ni še dolgo tega, kar so iznašli za izdelavo filmskega traku popolnoma novo surovino, ki zagotavlja filmom — večnost! V mislih imamo »metazizokloril«, ki močno prekaša nitratni in acetatni film. Film, ki je narejen iz tega materiala, drži od 300 do 500 let, z nadaljnjim kopiranjem pa se njegova življenjska doba podaljša vse do 2000 let in čez. Odlika tega materiala je še v tem, da je nezgorljiv in je tudi močnejši od dosedanjih filmskih trakov.

telesu; ali je bilo to od jabolčnika, ki sem ga spil doma pred pogrebom, ali je bilo od nošnje, od utrujenosti, tega ne bi mogel povedati.

»Kar je, je,« je rekel Rudl iznenada Toplečki, »prestal je svoje. Vsi pridemo na vrsto.«

To ji je povedal ko v tolažbo, kakor o nečem, kar pač pride in česar se ne moremo ogniti. Toplečka je samo huje zahlipala.

Skrbno sem se ogibal, da se ne bi srečal z njenim pogledom ali s pogledom kate-re od njenih hčera, enako ne z Rudlovim ali z mašnikovim — z mladim, obritim kaplanom, ki je prišel od nekdaj na pokopališče, zmolil svoje in vse vprek preškrupil, znova molil, zatem pa enako naglo, kakor se je od nekdaj vzel, nekam izginil, ko da bi se mu ves čas mudilo.

Vračal sem se z materjo; dohitel sem jih in tako hodil potem skoraj do doma z njimi: za sveto sem jim obljubil, da pridem domov, kar odleglo mi je, ko sem se porazgovoril z njimi. Mati so mi večkrat tožili o Štrafeli in o Lizanji, kakor so zdaj pravili Lizi. To, da bom zapustil Toplekovino, že sama ta misel, mi je pomagala, da sem laže zadihal — a vseeno sem mislil na Toplečko, sem znova jel misliti nanjo, čeprav sem take misli odganjal. To, kar sem govoril z materjo, so bile samo besede, besede, sam jezik. Še tisti večer, tisto noč, se je vse drugače obrnilo.

Doma, to je pri Toplekovih, me je čakalo polne roke opravke; tako je bila potem že trda tema, ko sem popravil steljo pod živino, snel šturmovko*) s trama, zaklenil vrata, jih preskusil, če so zaklenjena, in odšel po počjah v hišo. Tako sem potem prišel med domače, to je med Toplekove. Vsi drugi razen Cafovke in njene-ma moža, ki je prišel s staro zavoljo pitja, so se že odpravili — a tudi ta dva, Cafovka in njen, sta že priganjala drug drugega in se odpravljala.

»Ja oča, ti pač ne moreš brez tega, da se ne bi nalil,« je oštevala molitvarica Caf-fa, čeprav nisem nikoli do konca zvedel, zakaj mu pravi oča, kajti Cafova kočarja nista imela otrok.

Včasih, prejšnje čase, celó v vojskinem času, so bile sedmine dolge, pogrebi so se napili in se prepirali tja čez polnočni čas, vse dotlej, dokler se ne bi žlahta na mrtvo sporekla; kajti sporeči se na sedmini, ko so začeli govoriti o drugačnem načinu življenja, to je o življenju in o gospodarstvu brez pokojnika, ni bilo nič posebnega; za prerokanja na sedminah je bilo vedno dovolj stvari, a tudi lepa priložnost je bila takrat za prepiranje. Medlo se še spominjam, četudi sem bil otrok, kako je bilo, ko smo pokopali očeta in ko so se mati za dolga leta skregali z

*) šturmovka = z žicami zavarovana cilindrična laterna.

žlahto. Tokrat, v povojnih časih, so sedmine, gostije po pogrebi, vsaj pri nas, v naših krajih, skoraj čisto preminile — ostalo pa je vse drugo; pri Toplekovih je ostala mlada gospodinja, ostali sta dekleti, od katerih je lahko starejšo, Hano, zaskrbelo, da je začela gledati materi na prste. Zase bi lahko rekel, da sem bil do te sedmine za vse te reči precej slep, ta večer se mi je prvič posvetilo.

Počakal sem pri peči, da sta odšla Caf-fova dva, obložena s pijačo in z ostanki, z odpustki sedmine. Cafu je gledala slatinka iz žepa, zadila je po moštu, ko je šel mimo. Od mize so jima zapovrstjo želeli srečno pot, potem pa je tam, pri mizi, nastala tihoča — da je bilo, kot da bi zavoljo mene obmolnili, ko da bi zavoljo mene ne vedeli več, kako z besedami naprej. Toplečka je sedela na eni, Rudl na drugi strani mize, pri oknu, tako da sta se s vsakino gledala; ob njem v kotu je sedela njegova žena, Toplečkina sestra.

»Mi bi tudi lahko šli — kaj le čakamo?« je rekla sestra. »Deklini, dvigni-ta se!«

Potisnila je s pravo, v kateri je stiskala robec, proti hčeri, ki je sedela ob njej, ko da bi jo nameravala odriniti, medtem ko je pogled veljal možu; a ta pogled je bil tak, kakor da bi očital.

»Kaj le toliko čakaš, za sveto božjo voljo?«

Ivan Potrč:

21

NA KMETIH

Vse to mi je ostalo še dandanašnji v spominu bolj živo, ko bi si lahko mislil, čeprav... čeprav — sem pomagal nositi do pokopališča tri ali štirikrat, in vedno se mi je dozdevalo, da nosim celo večnost in da prenašam strahotno težo, a pred dvema dnevoma, ponoči, sva ga s tako lahkoto spravila v posteljo — in čeprav... čeprav ne bi mogel več povedati, kako smo prišli na pokopališče. Komaj sem se dobro oddahnil, že sem zaslišal jokanje; najprvo otroško jokanje, bilo je Tunikino, zatem pohlipavanje, bili sta Toplečka in Hana. Imeli sta skoraj enak glas kakor dve sestri, ko sta stari teti, ki sta zahlipali, ker morata zajokati; vsaj za Toplečko se mi je zdelo tako. Rudl si je potegnil po očeh z robcem, potem je robec spravil. Po glavi se mi je motalo to kar snoči, ko sem stal med sedminarji; grozna misel me je spreletavala: kako drugače se živi in kako drugačni se kažejo ljudje svetu. Sredi ti-stega zmešanega duha po izkopani ilovki in po sladkobnih cipresah sem začutil znenada strašno topost v glavi in po vsem

ZA GOSPODINJO IN DOM

Nekaj nasvetov za nego kože

Gubam na obrazu se človek ne more ogniti. Edino, kar lahko napravimo, je, da se pojavijo pozneje in da niso tako očitne. Da se ne bi pojavile prezgodaj in da se ne bi zarezale pregloboko, je treba kožo okrog oči mazati že takoj po 20. letu z oljem ali lahko kremo. Pozneje je

treba ves obraz mazati z mastno kremo, ki kožo hrani in jo ohrani svežo.

Ni vseeno, s kakšno kremo mažemo obraz. Okrog oči je treba kremo tenko namazati od senc proti nosu. Potem napravimo okrog oči s konci sredincev 10 do 20 krogov od temena nosu vzdolž roba kosti do senc in nad obrvmi spet do temena nosu. Gube okrog ust in globoke brazde, ki se napravijo od nosu do brade, je treba tudi masirati s konci sredincev, toda poprek z rahlimi potezami leve in desne roke. Potem ko smo namažali obraz s kremo, ga je treba s konci razširjenih prstov z obeh strani hkrati rahlo masirati, dokler se lica ne segrejejo.

V 10 gr mastne kreme lahko pomešamo 60 do 90 kapljic vitamina A, ki ga

dobimo v lekarni, (ali 5 gr ribjega olja) toda takšno kremo smemo uporabljati samo za noč. V količino kreme, potrebne za en večer, lahko vsakokrat pomešamo kepico presnega kvasa v velikosti glavice bučke. Ta krema mora biti vedno sveža in zato jo je treba vsak večer znova pripraviti, seveda v majhni količini, da nam je ne preostane. Dobro je uporabljati vsa naštetá sredstva menjaje, ker to je za kožo veliko bolje in osvežujoče.

Če so oči utrujene ali veke nagubane, je treba položiti nanje kamilične obkladke ali krpice, namočene v šipkovem čaju. Kratkovidni ljudje naj nosijo naočnike, temne naočnike naj nosijo zmeraj takrat kadar čutijo, da jim umetna ali sončna svetloba utruja oči.

Kuharski recepti

Juhe iz jagodičja

Te juhe lahko uživamo tople ali hladne. V poletju se nam bodo gotovo bolj prilagale ohlajene. Zgostimo jih s prav majhno količino pudingove moke, lahko pa tudi s krompirjevo. Biti pa mora redka, da vezivo po okusu ne prevlada okusa po sadju.

Juho lahko pripravimo iz tudi pri nas poznanih jagod, kot na primer gozdnih borovnic, malin, bezga, brusnic in tako dalje.

Pripravimo si:

$\frac{1}{2}$ kg poljubnih jagod, en liter vode, en četrt litra poljubnega sadnega soka ali pa malo več vode, tri četrt kilograma jagod, medu po okusu, malo cimeta in limonovih lupinic, žlico pudingove moke, nekaj limonovega soka.

Jagode preberemo in, če je potrebno, tudi operemo. Denemo jih v kozico, jim prilijemo vode in jih kuhamo, da se zmehčajo; nato jih pretlačimo, jim prilijemo sadni sok, dodamo dišave, med in v dveh žličkah mrzle vode razžvrkljamo pudingovo moko. Na robu štedilnika kuhamo juho tako dolgo, da se dodana moka zgosti, nato juho serviramo ali pa postavimo na stran in serviramo mrzlo.

Pečena kaša z borovnicami

1 četrt litra kaše, 3 četrt litra mleka, žlica surovega masla, žlica sladkorja, malo soli, 3 četrt litra borovnic, sladkorja po okusu, maščobe za kozico.

Kašo dobro operemo, nato jo zakuhamo v slano in sladko mleko, ki smo mu primešali še surovo maslo. Nato na pol kuhamo, kašo preložimo v pomaščeno kozico, povrhu stresemo prebrane in posladkane borovnice in pečemo, dokler se kaša popolnoma ne zmehča, če je prego-

sta, ji prilijemo, preden jo damo v pečico, še malo mleka.

Mešani kompoti iz surovega sadja

Za te kompote izbiramo sadje po letnih časih in ga poljubno mešamo. V poštev pridejo češnje, ribez, borovnice, jagode, marelice, breskve itd. Očiščeno sadje zmešamo ali vzamemo samo eno vrsto sadja in ga denemo v porcelanasto ali stekleno skledo. Ustrezno količino sladkorja skuhamo z majhno količino vode, da se zgosti (kot sirup), nato še vročega zlijemo na sadje. Stoji naj 24 ur, nato kompot serviramo.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Kdaj govorimo o razširjenosti želodca?

Kadar je želodec čezmerno razširjen govorimo o razširjenosti želodca. Neposredni vzrok razširjenosti želodca je vedno ohlapno želodčno mišičevje. V tem primeru je samoupravno gibanje nezadostno, vsebina želodca leže na dno in ostane tam dalje časa kot normalno. Stalna obremenitev in nezadosten normalni napon želodčnih sten se vzajemno podpirata in povzročata vedno večjo razširjenost želodca.

Razširjenost želodca v manjši meri je pogosto konstitucijski pojav pri osebah, ki imajo poleg želodca pobešene tudi ostale trebušne organe in celotno telesno muskulaturo ter sklepne vezi manj razvite in oslajljene. V takem primeru govorimo o funkcionalni razširjenosti želodca. V lažjih primerih občutijo bolniki pritisk v želodcu, stalno imajo občutek polnosti, suh jezik, kolca se jim in vedno bolj izgublja tek.

pamet je že taka. Se boš že navadila... Tudi Franc je bil mlad, a je moral umreti.

»Kako praviš?« je vzklikala Toplečka in ga pogledala s svetlimi očmi. Še tisti hip pa se je vse zrušilo z njo vred, ko da je šele zdaj dojela, da je omenil pokojnega — strahovito, drgetajoče je zahlipala.

»Kaj bi, Zefa!« jo je skušala potolažiti sestrana. Toda sestrnin glas je Toplečko samo razdražil.

»Živa bi morala v grob, tako je! A ne morem, to je vsa moja nesreča.«

Vstala je in zavpila — tako razvnete je še nisem videl — obraz se ji je napel, postal je rdeč, zatem kar modrikast.

»A ne bom šla v grob,« je zavpila z zagananim glasom kakor pijanec, »zapomni si, vsi skupaj si zapomnite, cela žlah-ta — ne bom šla... ne bom... ne bom...!«

Zajokala je, da se je jok kar trgal iz nje.

Vtem se je vrnila Hana s pijačo. Postavila je liter na mizo, vse zapovrstjo pogledala in povprašala:

»Kaj pa ste imeli?«

»Imeli?« je povprašala Toplečka in jo nabodeno pogledala. »Ti pa kar molči. Ste se dogovorili, kaj?« Pogledala je njo, Rudla, sestrano. »Vi se kar dogovarjate, ali ne misli si ti, frka, da pojdem v grob zaradi tebe, ne misli si!«

Nalil sem si kozarec in lahko sem vi-

Mešanice z mlekom

Mešanice sadja z mlekom se vedno bolj uveljavljajo, ker so poživiljajoče in okrepujoče, poleg tega pa vsebujejo tudi skoraj vse hranilne snovi in to v zelo prijetni in pa lahko prebavljivi obliki. Tako dobimo s temi mešanicami poleg vitaminov, rudninskih snovi, še ogljikove hidrate ter lahko prebavljive živalske beljakovine.

Našemu okusu so še nekam tuje. Mnogi ljudje mislijo, da sadja in mleka ni dobro mešati, ker to povzroča krče in driske. Znanost o tem vprašanju sodi drugače. Mlečna kislina je veliko lažje prebavljiva, če je razdrobljena na drobne kosce, ki nastanejo, če primešamo mleku sadno kislino. Tako dajejo danes že majhnim otrokom mleko z limoninim sokom. Pri pripravljanju teh mešanic pa moramo mleko razžvrkljati, kar tudi mehanično pomaga, da se mlečna beljakovina, ki pod vplivom kisline zakrckne, razdeli na čim manjše dele.

Okusne so mešanice sadja in skute, ki pa mora biti dobro zmešana, da je rahla.

PRAKTIČNI NASVETI

Nikdar ne zavrži vode, v kateri si kuhala testenine ali riž! Dolij prav toliko sveže vode in imela boš izvrstno raztopino za škrobljenje perila.

☆

Mehke in bele roke dobiš, če jih večkrat namažeš z mešanico glicerina in limoninega soka (1 : 1).

Zdravilne rastline

Borago

imenujejo tudi buraza ali lisičika, latinsko se imenuje Borago officinalis, nemško pa Borretsch. Je to nizka, 30 do 50 cm visoka enoletna rastlina s sočnim, votlim, močno vejnatim, grobo dlakavim stebrom, širokimi, podolgovatimi ali jajčastimi, nagubanimi in ščetinastimi listi ter lepimi velikimi modrimi, sinjimi, v latih združenimi cveti, z dolgimi, temnomodrimi prašniki.

Rastlina, ki cvete od junija do avgusta, raste

po vrtovih, kjer jo zaradi osvežujočega, kislatega okusa goje. Glede zemlje ne stavi posebnih zahtev, vendar ji ugaja bolj apnena zemlja. V jeseni sejemo seme v tople grede, v marcu ali aprilu presadimo rastlino na prosto, kjer se razmnožuje sama.

Cvete in tudi vso rastlino nabiramo v juliju in avgustu. Borago vsebuje mnogo soliternokislega kalija, služi in čreslovine ter pospešuje izločanje seča, krepi srce in čisti kri. Posebno listi vsebujejo mnogo sluzi. Vse navedene lastnosti jo priporočajo kot zdravilo pri driski in griži, pri vnetju trebušne mreže, pri bolnih ledvicah in revmi, pri slabotnem srcu, kašlju, vnetju rebrne mreže, vročici itd.

Za zdravilo pripravljamo čaj (2 gr posušenega cvetja ali 10 gr posušene rastline na skodelico vode), ki ga dajemo bolniku 1 do 2 skodelici dnevno. Ponekod jedo boragino listje tudi kot solato. Zunanje uporabljajo boragino vodo za umivanje ran, za kar jo priporočajo sluzi in čreslovine, ki jih vsebuje.

»Jezus, počakajte še, ne hodite še, nikakšna ura še ni. Nikamor še ne boste hodili,« je rekla Toplečka in potisnila prvo deklinco, ki se je že dvignila, nazaj na klop. In ko da bi se pravkar prebudila iz spanja, je znenada vsa oživila in se razgibala.

»Hana, dvigni se, stopi po pijačo!« Tunika je vstala izza mize — lahko sem videl, kako ima krvave oči, kako je ves obraz kakor zgneten od joka — in odšla v kamro; le Hana ni vstala. Obseдела je pri mizi, ko da sploh ne misli vstati prej, dokliče se ne bo zadnji pri mizi dvignil.

»Jezus, Jezus,« je pojadikovala Toplečka, se obrnila in rekla meni, ki sem še vedno stal pri peči in čakal: »Južek, z lučjo si prišel, stopi no ti po pijačo, tu je liter!«

Ali kakor se Hana poprej sploh ni zme-nila za mater, tako se je zdaj zganila, iztrgala materi liter iz rok in odšla, ko da bi jo neslo, iz izbe.

»Taka je, samosvoja, cela pasja!« je povedala z jezo Toplečka in zavzdihnila. »Južek, Jezus, saj še jedel nisi! Sedi no za mizo in vzami si!« Znova je zastokala na vsem lepem: »Toj meni, siroti ubogi, nesrečni — s takim otrokom!«

Prijela se je za glavo, ko da si bo zdaj zdaj začela puliti lase, a je na koncu samo obstala z obrazom v dlaneh; vsa nesrečna je stresala z glavo. Tačas sta se

dvignili Rudlovi deklinci in odšli druga za drugo iz izbe, v kuhinjo, kamor je poprej odšla Tunika. Sedel sem za mizo in si nadeval krompirja in mesa; na mizi so bili krožniki, noži in vilice kakor ob svetkih. Znova je nastala taka tihoča, da si kar čutil, kako je vse po hramu napeto, in da sem kar zaslišal, kako ura na steni še vedno ni stekla; edino moj nož je rezal po starem porcelanastem krožniku in slišati je bilo volce, kako so se dotikale porcelana. Tedaj je sestrana sunila moža ter ga pisano in po strani pogledala — Toplečka je ni mogla videti, bila je potegnjena v dve gube kakor okrepnela — in Rudl je položil pest na mizo, ko da bi zamahnil po njej, zatem pa povedal svoje.

»Dà, Zefa, deklince ti odraščajo.«

Toplečka je zavzdihnila, da se ji je rahlo potresel sklonjen hrbet, zatem je bolj potisnila obraz med dlani.

Rudl je nehal in zvrnil kozarec. Sestrana ga je znova pogledala. Možki je ni pogledal, a ženini pogled je čutil. Začel se je presedati, privzdignil je roko in jo znova spustil na mizo.

»Nič ne pomaga,« je nadaljeval, »nekaj kratkih let, pa boste dobile možkega k hramu.«

Toplečka je znova vsa trznila.

»In glej, kako se ti bodo obnašale!«

Toplečka je potegnila roko z obraza, se na pol zravnala in ga pogledala.

»Taka je, Zefa,« je povedal ta; »moja

del, kako se mi roka trese, nisem in nisem ga mogel več mirno naliti.

»Jezus, kaj sem pa jaz storila?« je Hana strašno prenevedasto pobarala.

»Uh!« je hlipnila Toplečka. »Storila? Uh...!« Bilo je preveč, Toplečka ni našla besede, da bi odgovorila. Znova je zatulila.

»Če sem vam na poti, lahko grem — od hiše,« je rekla, kar se je le dalo mirno, Hanika.

»Še to!« je zinila sestrana, ki se je držala, kar se je jezika tikalo, ves čas ob strani.

Toplečka jo je samo pogledala. Vlil sem vino vase in čakal, kdaj bo ploha prišla do mene, kdaj se bo name ulilo. To se je tudi kaj zgodilo. Kakor skozi nekakšno meglo sem videl Rudla in vse druge po hiši in zaslišal Rudlov glas, ki je zapovedoval, četudi je začel s povpraševanjem.

»Kaj pa ti, Hedlov?«

Preveč sem bil prestrašen, da bi mu kaj odgovoril. Rudl je lahko po mili volji nadaljeval s svojim povpraševanjem in lahko je tudi povedal svoje.

»Ti si jim pomagal, kaj? Tebe je brat, pokojni, bog mu daj dobro, naprosil, kaj? Kaj boš pa zdaj, kaj? Vaš štrafela, pravi jo, pojde proč od vas, kaj? Zenske, vaše doma, bodo potrebovale možkega pri hramu, ali ne? Boš moral domov, kaj? Hedlov?!«

(Se nadaljuje)

Kaj bomo sejali za strniščno krmo?

Kar tiče časa setve in izbire strniščnih krmnih rastlin, se držimo dveh pravil:

1. Sejmo takoj, čim je žito pospravljeno.
2. Sejmo časovno tako in take vrste rastlin, ki bodo skozi celo jesen do decembra in v zgodnji spomladi do konca majnika dajale dovolj zelene krme.

S tem v zvezi je priporočljiv tale načrt setve in izbire mešanic (Vse mešanice so preračunane na hektar površine):

Za ozimnim ječmenom in ržjo:

1. Zelena koroza (40 kg) s poletno grašico (60 kg), graham (70 kg) in sončnicami (6 kg). Mešanica bo za krmljenje zrela v drugi polovici septembra; silirana bo obogatila silažo na beljakovinah.
2. Aleksandrijska detelja (30 kg) v čisti setvi. Za krmljenje zrela bo v drugi polovici septembra in jo lahko siliramo.

Za ozimno pšenico in jarim ječmenom:

1. Poletna grašica (70 kg) v mešanici z graham (80 kg) in ovsom (60 kg). Za krmljenje pripravna bo v oktobru. Da bomo izhajali z njo čim dalje, je priporočljivo, da jo sejemo v dveh obrokih po 7 — 10 dni narazen.
2. Grašinka — Landsberška zmes, sestavljena iz ozimne grašice (30 kg), laške ljujke (30 kg), inkernatke (15 kg). Za krmljenje bo zrela v maju naslednjega leta in bomo z uspehom sadili za njo še koroza, krompir ali peso.

Čoček ali kislica na travnikih

Kisla trava na travnikih je znamenje, da v zemlji primanjkuje apna ali da je zemlja preveč vlažna. Kislica daje slabo krmo, zato naj bi vsak gospodar skrbel, da bi jo zatrl. To najlažje doseže, če travnik pognoji jeseni z desetimi stoti apnega prahu na hektar. Prihodnje leto je treba pognojiti s 600 do 700 kg Thomasove žlindre na ha. Po gnojenju s Thomasovo žlindro bodo kislico izpodrinile dobre trave z deteljo. Če pa se kislica razpase na travniku zaradi prevelike vlage, je treba travnik osušiti — drenirati (položiti drenažne cevi in skopati jarke).

3. Ozimna grašica (80 kg) z oljno repico (10 kg) in ozimno ržjo (60 kg) nam bo dala krmo konec aprila in začetkom maja. Ozimno grašico in oljno repico sejemo že v avgustu, dočim dosejemo rž šele v septembru.

Za ovsom:

1. Lihoogrščica (6 — 10 kg) v čisti setvi (okoli 20. avgusta) in imeli bomo zeleno krmo v novembru in lahko tudi še začetkom decembra. Tudi tukaj je priporočljiva setev v dveh obrokih po 8 dni narazen.
2. Ogrščica in oljna repica (10 kg), vsaka v čisti setvi; dala nam bo zeleno krmo v aprilu.

Da bo pridelek dober, gnojimo dobro. Semena so na razpolago in stanejo po kilogramu približno:

koruza (silokoruza)	S 3.80
poletna grašica	S 5.60
grah	S 6.—
sončnice	S 8.—
oljna repica	S 10.—
ozimna grašica	S 12.—
grašljinka	S 12.—
ogrščica	S 12.—
lihoogrščica	S 22.—

Kmetovalci! Ne zanemarjajte setve strniščne krme, kajti le-ta nam pomaga zboljšati zemljo in nam daje zelo poceni sočno beljakovinsko in vitaminsko krmo v jeseni, pozimi in spomladi. Pridelovanje strniščnih krmnih mešanic je zdaleka bolj rentabilno od pridelovanja dosedanje ajde in strniščne repe, ki proizvodnih stroškov ne povrneta.

Obnova sadovnjakov in izbira sort

Ko sadovnjak obnavljamo, ko odstranjujemo vsa bolna in ostarela drevesa in preden pričnemo s sajenjem mladih dreves, moramo predvsem misliti na poenotenje sort v novem sadovnjaku. Včasih sadje ni bilo tržno blago, danes pa je. Včasih so sadno drevje sadili, da bi preskusili, katera sorta je boljša, danes, ko to že vemo, pa moramo pri obnovi sadovnjakov gledati predvsem na to, da bomo sadili samo par najboljših sort, ki pri nas res do-

Nov sadovnjak hrušk ene in iste sorte tudi pri nas

sih so sadno drevje sadili, da bi preskusili, katera sorta je boljša, danes, ko to že vemo, pa moramo pri obnovi sadovnjakov gledati predvsem na to, da bomo sadili samo par najboljših sort, ki pri nas res do-

bro uspevajo. Poučljiva je v tem pogledu lanska letina jabolč v Avstriji, ki je za proizvajalca in potrošnika najvažnejša. Lanska letina je bila pičla in po kvaliteti zelo slaba. Če bi bilo sadje zdravo in dobro, bi bilo za njim veliko povpraševanje in sadjarji bi ga lahko prodali. Zaradi slabe kvalitete pa potrošniki domačega sadja niso kupovali. Še proti spomladi je bilo na Štajerskem okoli tisoč vagonov neprodanega sadja. Medtem so potrošniki in trgovci sadje uvažali iz inozemstva. Od spomladi naprej vidimo v izložbah v mestu samo lepa uvožena jabolka, po katerih se nam pri opazovanju kar sline cedijo. Sadjarji Južne Tirolske so pridelali taka jabolka. Zakaj? Predvsem zato, ker so pri sajenju izbrali dobre sorte in ker sadno drevje v potrebnih meri negujejo. Kako daleč so šli v poenotenju sort, vidimo na tem, da imajo po vseh trgovinah menda samo eno in isto sorto.

Najboljšo priložnost, da poenotimo tudi naše sorte, imamo takrat, ko sadovnjak urejemo. Vsi naši sadjarji imajo posebno v sarejših sadovnjakih veliko preveč sort. Večina od njih ni prikladna za naše podnebje in zemljo, poleg tega pa tudi ne odgovarja zahtevam trga.

Pri izbiri pravih sort upoštevajmo: Sorte morajo prvič biti zadostno rodovitne, drugič morajo biti prikladne za naš kraj in tretjič ne smejo biti preveč podvržene boleznim. Sort, ki so podvržene boleznim in škodljivcem, ki jih naletimo v domačem kraju, ne bomo sadili. Pri izbiri sort se moramo ozirati na deželni sadni izbor in v njem izbrati zopet samo one vrste, ki so priporočene za naše kraje in ne tistih, ki se obnesejo samo v najboljših legah, ki pa za naše kraje niso pripravne. Sorte, ki so pripravne samo za najboljše lege Labotske doline, pri nas nikoli ne bodo dale zaželenega sadu. Zavedajmo se, da naše podnebne razmere v splošnem ne odgovarjajo več najboljšim sortam. Zato je važno, da pri naročilu drevesc vzamemo za podlago naše odločitve koroški deželni sadni izbor. Iz njega izberemo sorte ki so že prestale izkušnjo v našem kraju v sosednjih sadovnjakih. Posvetujmo se tudi s sosedmi, da bomo vsi naročili iste sorte in si tako zagotovili možnost prodaje veletrgovcem. V bližini večjih potrošniških središč, torej v bližini letovišč, industrije ali mest, kjer je povpraševanje po zgodnjem sadju, se oziramo tudi na to, ker tu lahko prodajamo naravnost potrošniku in nam ostane še trgovčev zaslužek.

Inž. M. Polcer

Pripravimo silose za siliranje

Pravzaprav bi morali silose očistiti in na novo prepleškati s »silolakom« (Intertol) takoj, ko smo jih izpraznili. Kdor pa tega še ni napravil, mora pohiteti in izkoristiti prvi deževni dan za čiščenje silosov.

Pri čiščenju bodimo previdni in ne le-

PRAVNE ZADEVE V PRIMERIH

Kaj vse moramo vedeti pri gradnjah?

II.

Pri različnih gradnjah potrebujemo torej stavbenega mojstra, sem in tja tudi tesarkega mojstra, v mestih pa po navadi še arhitekta, da napravi načrte. Načrte za gradnjo mora potrditi pristojna stavbna oblast. Dolžnost arhitekta je tudi, da nadzira celotno gradnjo, da vse delo poteka točno po načrtu in ne slabše. Glede vsakega teh stavbenikov ali obrtnikov velja zakonito načelo, da tisti, ki je javno priznan kot obrtnik ali rokodelcec odnosno ki prostovoljno prevzame kak posel, povezan s posebnim znanjem in spretnostjo, pridnostjo in izurjenostjo, s tem prevzame popolno odgovornost za gradnjo. Hkrati s tem tudi jamči, da je za to delo izšolan, da ima dovolj znanja in izkušenj, kajti za gradbenega gospodarja je zelo neprijetno, če je vedel ali moral zvedeti, da je najeti gradbeni strokovnjak za svoje delo premalo ali slabo izurjen, ker potem je tudi sam soodgovoren.

Največkrat se to zgodi, če gospodar za gradnjo vzame kakega polirja, ki nima obrtniške samostojnosti in pravice, pa vendar take stvari prevzame, če drugega dela nima, ali pa skupaj s tistimi, ki gradi. Mogoče je, da tak polir zna napraviti načrte, ki jih stavbna oblast odobri, mogoče celo vse lepo in pošteno izvede, mogoče pa je tudi, da vse skupaj pokvari in v takem primeru ga niti ne morete terjati, da škodo povrne, ker ni javno priznan. Odgovarja le v primeru, če je napravil kako kaznivo sleparijo. Zato je zgoraj omenjeni predpis tako pomemben.

Važno je v tem oziru še drugo določilo, ki pravi: »Od vsakega pametnega človeka se predpostavlja, da ima toliko pazljivosti in pridnosti, ki so potrebni že pri navadnih sposobnostih. Če pa te lastnosti pri dejanjih, ki oškodujejo pravice drugega, nima in dela ne izvede, se je s tem že pregrešil, za kar mora potem tudi odgovarjati.« In tudi trgovsko pravo določuje: »Kdor je pri kakem poslu, ki je na njegovi strani trgovski posel, obvezan na posebno skrbnost, odgovarja za skrbnost rednega trgovca«.

Tudi v gradbenih zadevah je važna pogodba, ki jo sklene gospodar z vsemi, ki so pri gradnji soudeleženi. Samo ustmene pogodbe se navadno ne delajo. Če pa se že napravi ustmena pogodba, potem mora biti to napravljeno v prisotnosti več prič, čeprav taka vrsta pogodbe tudi kljub temu ni vedno zanesljiva. Besedo je pač lahko malo drugače obrniti in že se s tem mnogo spremeni in napačno razume, marsikaj pa se lahko tudi pozabi, kar še posebno velja za priče. Človek je namreč podvržen različnim vplivom in mnogokrat se zgodi, da priča izpove ravno narobe kot bi to v pravilnem primeru morala storiti. Iz vsega tega torej jasno razvidimo, da je izredne važnosti napraviti pogodbo pismeno, ker tega, kar je napisano in podpisano, ni mogoče pozabiti ali besede preobračati.

Ker pa so v pogodbah tehnični izrazi v nemščini in so preprostu človeku težko razumljivi, je potrebno, da zahtevate pismeno pogodbo v domačem, slovenskem jeziku. Pogostokrat so bili Slovenci že oškodovani, ker so se pustili prevencirati in nekaj podpisali, česar niso povsem dobro razumeli. Seveda pa morajo biti pogodbe tako jasno sestavljene, da je takoj razvidno, da se gospodarja ni pridobilo z zvijačo, da opozorimo na različne pomanjkljivosti, ki jih marsikdo dela pri sklepanju pogodb, bomo v nadaljevanjih podrobno obravnavali take primere.

Tržni razvoj v juniju

Splošna konjunktura, ki je v letošnji pomladi s pričetkom gradbene dejavnosti zajela avstrijsko gospodarstvo, je — kar smo opazili že pri majskem pregledu — bistveno spremenila položaj na trgu s klavno živino in prašiči. Pričetek gradbene sezone je sprožil močan padec števila brezposelnih. Število brezposelnih, ki je v marcu znašalo še 161.422 oseb, je padlo na 92.805 v aprilu in na 65.087 v maju. Pred enim letom je bilo v aprilu še 140.859, v maju pa 109.610 brezposelnih.

	ponudba	I	II	III
aprilsko povprečje	6.232	12.38	—	13.04
majsko povprečje	8.353	12.55	—	13.12
7.6	7.998	13.—	—	14.—
14.6	7.220	13.—	—	14.—
21.6	6.636	13.20	—	14.—
28.6	7.744	13.—	—	14.—

Zgornji pregled kaže, da so v mesecu juniju plačevali pitance povprečno za 47 do 96 grošev boljše kakor pa meseca aprila in maja.

Manj ugodno se zaenkrat razvija cena pujskov. Dočim so v začetku junija plačevali pujske v Celovcu še po 16 — 17 šil. za kg žive teže, je v teku meseca v Welsu padla cena na 12 — 15 šil.

	ponudba	voli	biki	krave	telice
aprilsko povprečje	1.450	8.25	—	11.50	9.10
majsko povprečje	1.616	8.37	—	11.42	9.65
6. 6.	1.511	9.20	—	11.60	10.—
13. 6.	1.267	9.30	—	12.—	10.50
20. 6.	1.656	9.—	—	12.—	10.20
28. 6.	1.623	9.—	—	11.80	10.—

Dočim izgleda, da ponudba pitancev krije povpraševanje, so tudi v juniju klavno živino morali uvažati. Samo za St. Marx je bilo v juniju uvoženih 976 komadov goveje živine, kar predstavlja ca. 16 % na sejmu prodane živine. Še bolj kot klavne živine primanjkuje telet, ki jih morajo zadnje tedne redno uvažati tako na Dunaj, kakor tudi na Koroško, Salzburg in Tirolsko.

Povečana zaposlitev prebivalstva je letos zelo zgodaj sprožila splošno boljše življenjske pogoje, s tem pa tudi višjo potrošnjo mesa. Kljub temu, da je bilo letos 3. marca okoli 15.000 pitancev in 200.000 tekačev več kakor pa marca 1954, cena letos ni slabša od lanske, temveč je pri goveji živini celo boljša od lanske.

Cena pitancev od aprila naprej narašča. Razvoj cen za pitance na sejmiših v St. Marxu na Dunaju je v zadnjih tednih bil naslednji:

	ponudba	I	II	III
11.78	—	12.34	10.98	—
12.20	—	12.37	11.32	—
12.50	—	13.—	11.80	—
12.50	—	13.—	11.50	—
12.70	—	13.10	12.—	—
12.—	—	13.—	11.50	—

V znamenju naraščanja cen so tudi sejmni klavne živine v St. Marxu na Dunaju. Posebno očitno prihaja to do izraza pri klavnih kravah, ki so sredi meseca bile za 1.— do 1.30 šil. dražje kot v aprilu in maju. Isto — čeprav ne tako očitno — opazimo tudi pri ostali živini, predvsem pri telcih. Na sejmiših v juniju so bile plačane naslednje cene:

	ponudba	voli	biki	krave	telice
11.78	—	12.34	10.98	—	—
12.20	—	12.37	11.32	—	—
12.50	—	13.—	11.80	—	—
12.50	—	13.—	11.50	—	—
12.70	—	13.10	12.—	—	—
12.—	—	13.—	11.50	—	—

Na splošno je razvoj na trgu s prašiči in klavno živino za kmeta zelo ugoden. Povpraševanje raste, cene dosegajo najvišje dopustne mere. Izredno živahen razvoj turizma obeta, da se bo ta razvoj držal še čez poletje ter pomagal izravnati izgube, ki smo jih utrpeli z lansko slabo letino.

Blaž Singer

Avstrijsko - sovjetski sporazum

S podpisom državne pogodbe se je Avstrija obvezala, da bo plačala Sovjetski zvezi kot odškodnino za prevzeta tako imenovana USIA-podjetja vsoto 150 milijonov dolarjev, za doslej ruske petrolejske vrelce pa ji bo letno dobavila 1 milijon ton petroleja skozi deset let. Sovjetska zveza je pristala na to, da ji plača Avstrija odškodnino v obliki blaga, ki ga sama proizvaja.

Da bi se sporazumeli o podrobnostih blagovne dobave, se je avstrijska trgovinska delegacija odpeljala v Moskvo, kjer so v torek po šesttedenskih pogajanjih podpisali medsebojni sporazum. Na podlagi tega sporazuma bo Avstrija dobavila Sovjetski zvezi skozi šest let letno blaga v vrednosti 25 milijonov dolarjev ter skozi deset let letno 1 milijon ton petroleja.

Hkrati so se ob tej priložnosti razgovarjali tudi o možnostih za sklenitev medsebojnega trgovinskega sporazuma ter

sporazumov o medsebojni blagovni izmenjavi in plačilnem dogovoru. Razgovori se bodo še nadaljevali in je pričakovati, da bo v doglednem času sklenjen sporazum o trgovinskem sodelovanju za dobo petih let.

V zvezi s temi pogajanjmi je govoril državni tajnik v zunanjem ministrstvu dr. Kreisky o obveznostih, ki jih ima Avstrija do Sovjetske zveze in poudaril, da je Avstrija vsekakor zmožna, nositi te obremenitve, saj razpolaga z velikimi gospodarskimi bogastvi in se bo ob pametni politiki lahko razvila v prijetno bivališče avstrijskega ljudstva. Govorec o nevtralnosti, je dr. Kreisky poudaril, da priznavanje k nevtralnosti ne pomeni omejitve demokratične svobode, marveč nam nevtralnost v zunanji politiki in naša suverenost dajeta možnosti, da razvijemo demokracijo v polnem obsegu.

Deželna vlada se prizadeva za gradnjo železniške zveze Pliberk — St. Paul

Pod predsedstvom deželnega glavarja Wedeniga je koroška deželna vlada na seji dne 12. julija sklenila, da bo izročila memorandum, ki ga je izdelal urad za načrte v deželi s sodelovanjem industrijske sekcije za obrtno gospodarstvo o potrebi izgradnje železniške proge Pliberk-St. Paul, zvezni vladi s prošnjo, da ta projekt vključi v 10-milijardski gradbeni načrt. Predlog je tem bolj upravičen, ker je Koroška v zveznem gradbenem načrtu za prihodnjih deset let le v neznatni meri upoštevana. Vzpostavitev takšne ali podobne železniške zveze je bila prebivalstvu na tem področju od zvezne vlade obljubljena že leta 1920. Nadalje je koroška deželna vlada sklenila, da bo pozva-

la vse koroške državne poslance in zvezne svetnike, da se zastavijo za uresničitev tega projekta.

Kmetovalci in sadjarji!

Že sedaj naročite sadna drevesca za jesensko saditev

Izbrana sadna drevesca vseh plemen in na debeljavcih, ki so odporni proti pozehi, nudi po ugodnih cenah

Drevesnica **Ing. MARKO POLCER** SPODNJEVINARE

Št. Vid v Podjuni — St. Veit / Jauntal

Zahtevajte prospekte in cenike!

Otvoritev letošnje beljaške prireditve

Ob prisotnosti številnih predstavnikov političnega in gospodarskega življenja in drugih visokih osebnosti je predvčerajšnjim beljaški župan, predsednik koroškega deželnega zbora Sereinig, otvoril Ljudsko slavnost in semenj v Beljaku. Otvoritvi so prisostvovali tudi jugoslovanski in italijanski konzul v Celovcu ter zastopnik Zahodnonemške zvezne republike. Beljaški župan je v svojem pozdravnem nagovoru podčrtal pomen Beljaka, ki predstavlja kot važno prometno vozlišče in trgovsko središče avstrijska vrata na jug. Deželni glavar Wedenig pa je

izrazil Beljačanom priznanje ob njihovi prireditvi, ki je pomembna za vso Koroško in tudi za vso Avstrijo, ker pospešuje trgovske in gospodarske stike med severom in jugom.

Ljudska slavnost in semenj v Beljaku obsegata veliko reprezentativno industrijsko, obrtno in poljedelsko razstavo z udeležbo 410 domačih in tujih firm ter vrsto najrazličnejših kulturnih, tujskoprometnih, športnih in zabavnih prireditev. V času trajanja te prireditve — od 13. do 24. julija — je razstavišče odprto dnevno od 9. do 20. ure, zabavišča pa do 24. ure.

Visoke številke prometnih nesreč v Zapadni Nemčiji

Motorizirani promet je v Zapadni Nemčiji pravtako zahteval ogromno število prometnih nesreč. Liga za avtomobilske ceste je izračunala, da je bilo v cestnem prometu v zadnjih desetih letih 50.000 človeških žrtev. Na vsakega smrtno ponesrečenega človeka pa je odpadlo

25 poškodovanih. Od leta 1945 do 1949 je bilo na cestah Zahodne Nemčije 25.000 smrtnih nesreč, od leta 1950 pa samo v tem letu že 6.328. Z razmahom motorizacije so se smrtne nesreče stopnjevale sledeče: 7558, 7590, 10.954, leta 1954 pa že 11.565.

Cestne pristojbine v Jugoslaviji

Pred nedavnim so v Jugoslaviji izvedli različne spremembe zakona o pristojbinah, ki so važne za prevoz dobrin in oseb. Za inozemska vozila se morajo plačati za uvoz ali prevoz za vsak začetni dan ali ves dan zadržanja naslednje cestne takse: Za osebne avtomobile dnevno 100 dinarjev, za avtobuse za vsak sedež 25 dinarjev, najmanj pa dnevno 300 dinarjev. Takse za tovorne avtomobile znašajo za vsako tono zmogljivosti 100 dinarjev, najmanj pa 500 dinarjev dnevno. Pri tranzitnem prometu znaša pristojbina za avtobuse in tovorne avtomobile dvakratni znesek navadne pristojbine, za prazne avtobuse in tovorne avtomobile v tranzitnem prometu pa je treba plačati normalno pristojbino. Za priklopne vozove je treba plačati enako pristojbino, kakor za vlačilna vozila. Pristojbine bodo pobirali carinski organi pri prihodu v deželo, razlike o krajšem ali daljšem bivanju pa bodo obračunavali pri odhodu.

Za stalni avtomobilski promet so mo- goče po mednarodnih dogovorih oprostitve pristojbin, na primer za inozemska vozila, ki stalno ostanejo v Jugoslaviji ali

ki jih razstavljajo na velesejmskih in drugih razstavah, nadalje pa taka, ki prevajajo material in prevozna sredstva za tekme, kakor za osebne avtomobile tujih držav in konzularnih zastopnikov po reciprociteti.

Prijavitev zavarovalnih dob v inozemstvu!

Splošna invalidska zavarovalnica javlja, da je nedavno stopil v veljavo avstrijsko-nemški dogovor o zavarovanju. Potrebno je, da vse osebe prijavijo do 30. novembra 1955 pri pristojnem avstrijskem rentnem zavodu svoje zavarovalne dobe, ki so jih dosegle do 1. maja 1945 v naslednjih državah: Bolgarija, Estonka, Jugoslavija, Letonska, Litavska, Vzhodna Nemčija, Poljska, Romunija, Češkoslovaška in Madžarska.

Tudi osebe, ki zdaj še ne nameravajo uveljaviti svojih rentnih pravic, morajo do tega dne prijaviti svoje zavarovalne dobe v inozemstvu, ker bi drugače zapadle za tisto dobo pravico pričakovanja.

Otvoritev trgovine!

Gospodinske in gospodarske peči, pralni stroji, hladilniki, železne blagajne in pisarniška oprema

Od ponedeljka, dne 2. julija 1955 v novi strokovni trgovini
Celovec-Klagenfurt, Heiligegeistplatz 10
(avtobusna postaja)

Hans Wernig

poljedelski stroji
Celovec - Klagenfurt, Paulitschgasse 13

Strokovnjaško posvetovanje — nakup brezobzeven

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Začetek oddaje — 5.50 Kmečka oddaja — 6.00 Glasbeni pozdrav — 7.00 Jutranji koncert — 7.55 Marsikaj zvenečega — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Roman za ženo — 10.10 Medigra — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Mali koncert — 11.00 Šolska oddaja — 11.20 Medigra — 11.25 Šolska oddaja — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro namešano — 13.00 Opoldanski koncert — 13.45 Objave — 13.55 Slovenska poročila in objave — 14.25 Specialno za Vas — 15.00 Šolska oddaja — 17.00 Kulturne vesti — 17.30 Popoldanski koncert — 18.00 Radio nasveti — 19.55 Lokalna poročila — 00.05 Nočna oddaja.

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00, 00.00.

Sobota, 16. julij:

8.45 Širni pisni sver — 9.00 slovenska oddaja — 11.00 Dobro razporejen dopolne — 14.35 Pozdrav nate — 15.35 Domači zvoki — 16.20 Kličemo mladino — 16.45 Knjižni kotic — 18.00 Iz parlamenta — 19.45 Kaj se je zgodilo v tem tednu — 20.20 Kaj pojejo in pripovedujejo potujoči šolarji.

Nedelja, 17. julij:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo — 8.00 Kmečka oddaja — 11.30 vedrost in veselje za vse ljudi — 13.45 Iz domovine — 14.30 Otroški oder — 15.00 Pozdrav nate — 18.00 60-letnica turističnega društva „Naturfreunde“ — 18.30 Lepe melodije — 18.55 Šport — 20.45 Šopek najlepših narodnih plesov in pesmi.

Ponedeljek, 18. julij:

10.10 Dopustniški ekspres — 13.55 Slovenska oddaja — 15.00 Otroška ura — 16.45

Avstrijska državna pogodba — 17.10 Slavni umetniki — 18.45 Slovenska oddaja — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.20 Dunajske posebnosti.

Torek, 19. julij:

8.45 Zdravniško predavanje — 13.55 Slovenska oddaja — 15.30 Francoska glasba — 16.45 Kulturne vesti — 17.10 Slavni umetniki — 18.35 Oddaja za delavce — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 21.35 Zbavamo vas z majhnim orkestrom radia Dunaj, dirigent Charly Gaudriot.

Sreda, 20. julij:

8.45 Iz ženskega sveta — 11.00 Dobro razporejen dopolne — 13.55 Slovenska oddaja — 15.00 Nižja Avstrija vabi — 15.45 Otroška ura. Za vesele male ljudi — 16.45 Kulturne vesti — 17.10 Slavni umetniki — 18.35 Oddaja za delavce — 18.45 Slovenska oddaja — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci.

Četrtek, 21. julij:

13.55 Slovenska oddaja — 15.00 Indijska glasba — 15.30 Herbert Seiter in njegovi solisti — 16.00 Jugoslovanska glasba — 16.45 Avstrijska državna pogodba — 17.30 Otvoritev bregenskega festivala 1955 — 18.30 Govori UNESCO — 18.40 Gospodarski komentar — 20.20 Pri nas doma.

Petek, 22. julij:

8.45 Za dom in hišo — 10.10 Domači zvoki — 13.55 Slovenska oddaja — 15.00 Štaterska vabi — 15.45 Otroška ura — 16.00 Glasba iz operete in filma — 17.10 Slavni umetniki — 18.35 Oddaja za delavce — 18.45 Slovenska oddaja — 20.20 Konferenca Velikih štirih, poročilo iz Zeneve — 20.30 Tirolska narodna glasba.

